

dz

XXXII - 10/11

okt.-nov. 1966

**LA VIDA ESPIRITUAL
DUHOVNO ŽIVLJENJE**

On in samo on naj kraljuje

Od davnih dni ima sv. Cerkev običaj, da se proti krivim naukom bori ne samo s točno opredelitvijo krščanskega nauka, marveč tudi z uvajanjem praznikov v čast tisti skrivnosti, ki jo najbolj napadajo.

Novi vek je zlasti zadnja stoletja v krščanskem svetu započel veliko zmoto: laicizem. Ta zanika oblast božjo nad posamezniki, družinami, družbo in svetom.

Proti tej strašni zablodi je papež Pij XI. leta 1925 postavil praznik Kristusa Kralja.

Vsebina praznika je mogočna in radikalna: V Kristusa ne moramo le verovati, ne le ljubiti ga, temveč priznati ga moramo v vsem svojem življenju za svojega gospoda, za svojega kralja. On in samo on, naj kraljuje v našem umu, v naši volji, v našem srcu, v našem življenju!

Kristus naj kraljuje v našem umu.

Saj je um ustvarjen za resnico, a Kristus je resnica. „Torej kralj si?“ je vprašal Pilat Jezusa. Kristus pa je odgovoril: „Tako je, kralj sem. Jaz sem zato prišel na svet, da spričam resnico. Vsak kdor je iz resnice — kdor resnico išče in ljubi — posluša moj glas.“

Kristus naj kraljuje v naši volji.

Naša volja je po svoji naravi naravnana na dobro, a žal, da nas naša nižja narava vleče navzdol in razne omame vlečejo v zlo. V Kristusu je svetost in milost. V njem zremo lepoto krepostnega življenja in po njem dobivamo moč za zmage, če mu sledimo kot svojemu kralju.

Kristus naj kraljuje v našem srcu.

Naša srca so ustvarjena za ljubezen. A Kristus je ljubezen. Zato naj ničesar ne bo v naših srcih, kar bi kakorkoli nasprotovalo tej ljubezni; nobene ljubezni do stvari, ki bi ne prinašale čiste svetlobe božje ljubezni.

Kraljuje naj Kristus v našem življenju.

To se pravi, njegov nauk naj bo pravec vseh naših dejanj, njegova ljubezen do nas in naša ljubezen do njega nagib za vsa naša dejanja.

Zato pa se moramo, dokler je še čas, prizadevati, da vedno bolj v zasebnem in družinskem življenju, v življenju organizacij in ustanov, v govorjeni in tiskani besedi, priznavamo njegova načela, njegove misli in želje, njegove namene s človeštvom, našim narodom, našo skupnostjo in njegove namene z vsakim izmed nas.

A. G.

Pavel VI Latinski Ameriki

Apostolska spodbuda svetega očeta Pavla VI., ki jo je imel 24. novembra 1965 pred škofi dvajsetih držav Latinske Amerike ob desetletnici ustanovitve Latinskoameriškega škofijskega sveta.

Gospodje kardinali, častiti bratje!

Zelo smo hvaležni Vaši Eminenci, gospod kardinal, predsednik Papeškega odbora za Latinsko Ameriko, ker ste mi dali tako pristržno poročilo o vestnem delu, ki ga je ta odbor opravil in ki ga z obnovljeno gorečnostjo hoče nadaljevati skupno s škofijskimi ustanovami, ki jim izrekamo svojo globoko priznanje. Odličnemu predsedniku Latinskoameriškega škofijskega sveta se iskreno zahvaljujemo za njegove plemenite in vzvišene besede, ki razodevajo duha, s katerim Svet opravlja svoje zelo koristno delo.

Lahko si mislite, kako je naše srcé ganjeno, ko vas vidimo tukaj zbrane. Dobro poznamo vašo globoko vdanost in preizkušeno zvestobo do Apostolske stolice, ki zahtevata od nas, da vam ju iskreno vračamo.

Desetletnica Latinskoameriškega škofijskega sveta

Ko se spominjamo desetletnice Latinskoameriškega škofijskega sveta, se želimo ozreti nazaj na preteklo desetletje, ki ga je Bog blagoslovil in obogatil z novimi deli in spodbudami. Našeti moramo obširen seznam ustanov in podjetij, ki so se ustanovila ob sodelovanju z našim Odborom za Latinsko Ameriko. Te ustanove so znatno podprle vašo dušnopastirsko službo, v vas vseh pa našle modre in goreče spodbujevalce.

Vendar pa nam ob spominu na preteklost bolj ugaja pogledati v bodočnost, zlasti na tiste naloge, ki se mo-

rajo še izvršiti, da se delo, ki mnogo obeta in se je dozdej opravljalo, utrdi, razširi in spopolni.

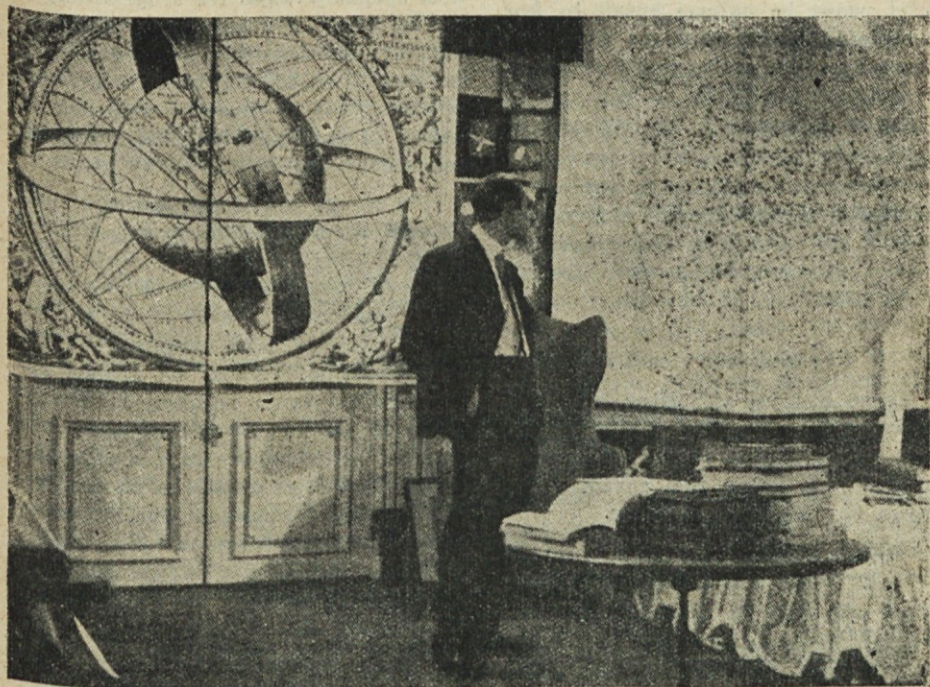
Ta trenutek je posebno ugoden zato, ker smo v zadnji dobi drugega vaticanskega vesoljnega cerkvenega zbora. Po zborovanjih, na katerih ste se štirikrat zbrali, se boste vrnili v svoje škofije potem, ko ste prišli v stik z bogatimi dušnopastirskimi skušnjami svojih bratov v škofovstvu. Nesli boste s seboj nove koncilске odloke, ki so velikega pomena za vaše vsakdanje delo in katerih takojšnja izvedba je zaupana vaši vestni dušnopastirski skrbi. Od njih boste tudi dobivali spodbudo in novo moč za svoje načrte, ki ne bodo več

osamljene zamisli, ampak bodo imeli za cilj duhovno obnovo, ki jo je Cerkev začela s koncilom.

Zdaj mi pa dovolite, da vam povem, nekaj svojih bratskih misli za dušnopastirsko delo na tako obširnem področju božjega ljudstva.

Splošni položaj Latinske Amerike

Mi poznamo in zasledujemo s skrbjo, vendar z zaupanjem — kakor vedno — v nujno potrebno božjo pomoč, položaj Latinske Amerike v njenih različnih vidikih: verskih, političnih, gospodarskih in socialnih. Trdno smo prepričani, da je treba imeti jasne pojme; kajti vsaka

Latinska Amerika predstavlja družbo, ki se hitro in globoko spreminja

rešitev, ki bi ne upoštevala njenega zapletenega stanja, bi bila zgrešena in brezuspešna.

Latinska Amerika predstavlja družbo, ki se hitro in globoko spreminja. Te spremembe posebno jasno spoznamo iz stalnega naraščanja prebivalstva, ki bo po sodbi izvedencev, če se bo tako, kakor zdaj razvijalo, ob koncu stoletja preseгло 500 milijonov. Ta naravni pojav s svojimi resnimi posledicami bega vsa življenjska področja. Posebno vznemirja dušnega pastirja, ki se vprašuje, kaj bi mogla tedaj storiti Cerkev, da bi sprejela v svoje naročje in usmerila k pravemu krščanskemu življenju milijone novih sinov, ki se bodo vsako leto pridružili njegovi številni črudi. Dušni pastir bo najprej branil to, kar že obstoja. Vendar to še ne zadostuje, ker to, kar že obstaja, ni več primerno za vse prebivalstvo in za vse potrebe in ker je tudi to pod vplivom gibanja in spreminjanja.

Mnogo vprašanj, ki so si med seboj podobna in v najožji zvezi z razvojem, ki smo ga omenili in budí pozornost dušnega pastirja, izhaja še iz raznih drugih činiteljev. Ti činitelji so:

Beg z dežele v mesta

Vedno hitrejša vključitev kmečkega prebivalstva v mestno življenje. Ta vključitev je nujna zaradi spremembe gospodarstva, kakor tudi zaradi vedno boljših obveščevalnih sredstev.

Razvoj človeškega življenja, ki se hitro spreminja v notranja preseljevanja, ki so posebno močna med nekaterimi narodi.

Urbanizem, ki v vedno večjem obsegu ustvarja okrog velikih mest, spreminjajoč njihovo pravo lice, prave pa-

sove prebivalstva, različnega po izobrazbi in stopnji kulture, ki ga privlačuje lažje pridobivanje zaslužka, ki ga daje industrija. Ker pa mesta še niso pripravljena, da bi mogla sprejeti toliko novih prebivavcev, nastajajo zelo resna verska in socialna vprašanja, med katerimi je tudi posebno pogubno skupno življenje zaradi pomanjkanja stanovanj.

Pismeni in nepismeni

Pa še drugo dejstvo je, ki je vir globokega razdora med člani iste družbe. Na eni strani so tisti, ki so v stanju, da morejo hrepeneti po vedno večjem razumskem napredku in človeškem spolnjevanju. Na drugi strani so pa vsi tisti, ki zvezani po analfabetizmu (nepismenosti), ki je še razširjen, ne morejo doseči dobrin kulture in ne spoznati, kaj je človeški napredek in razvoj in zato tudi ne morejo pri njima sodelovati.

Na strogo socialnem področju opazujemo, da množica preprostega prebivalstva vedno bolj spoznava svoje težke razmere. Zato ima neukrotljivo željo, ki je popolnoma upravičena, da se tudi zanje življenje tako spremeni, da jih bo zadovoljilo. Večkrat na nasilen način izražajo svojo naraščajočo nestrpnost, ki bi mogla celo ogroziti vse osnovne temelje dobro organizirane človeške družbe. Žal, tudi ne manjka takih, ki nočejo sprejeti obnovitvenega duha današnjih časov, ki jim manjka ne samo človeškega čuta ampak tudi krščanskega gledanja na vprašanja, ki vznemirjajo okolico.

V tako nemirno stanje praznih upov in neizpolnjenih nad pa se kaj lahko vmešajo nevarne delavne sile, ki rušijo

versko in нравno edinstvo socialnega sožitja, ki se je doslej vzdrževalo s tolikim trudom. Med temi silami prevladuje na gospodarsko socialnem področju sila, ki je najbolj škodljiva in najbolj vredna odpora — brezbožni marksizem. S svojim socialnim „mesijanizmom“ dela iz človeškega napredka „skrivnostno bajko“. Na gospodarske in časne dobrine polaga vse svoje upanje. Zagovarja brezbožni nauk in brezbožno življenje. Bojuje se za nasilno revolucijo in jo pripravlja. Misli, da je to edino sredstvo za rešitev vseh vprašanj. Kaže in povzdiguje zgled tistih dežel, kjer je uveljavil svoja načela in svoje načrte. Na verskem polju deluje močna protikatoliška propaganda, ki prihaja iz različnih virov. Ta ogroža duhovno edinstvo na celini, povzroča nemire in dvome ter nezaupanje proti delovanju Cerkve s tem, da bega dobre in da včasih tudi deluje tako, kakor da hoče koristiti veri. Vendar vse to je tuje in v škodo katoliški skupnosti.

Pogoji za dušnopastirsko delo

Da dopolnimo sliko, bi radi opozorili na negativne in pozitivne pogoje za dušnopastirsko delo, ki ga mora Cerkve opraviti in izvirajo iz položaja te celine.

Latinska Amerika velja za katoliško. To je njena slava in sreča. Ta katolicizem, ki ima po svojem številu veliko veljavo v katoliški skupnosti na svetu, pa seveda razodeva — to govorimo z očetovsko skrbjo — negativne poglede, ki so v slabosti in pomanjkanju oseb in pripomočkov. Mogli bi reči, da je to neko stanje organske oslabelosti, ki nujno zahteva pozitivne in okrepitev katoliškega življenja. Napra-

viti ga je treba bolj trdnega v verskih načelih in bolj odločnega v življenju. Vera latinsko-ameriškega ljudstva mora v svojem razvoju popolnoma dozoreti.

Koliko je danes trdnosti, vestnosti in odpornosti v katoliškem življenju? V katerih socialnih slojih je osredotočeno? Kakšna je njegova kulturna stopnja? Kakšne so statistike o spolnevanju verskih dolžnosti, o nravnosti v družinskem življenju in o duhovniških poklicih? Vi, ki poznate poročila o povprečnem prejemanju zakramentov, o povprečnem obisku svete maše ob nedeljah in zapovedanih praznikih in o zelo veliki škodi, ki jo povzročata v mnogih deželah družinam zakon o razporki, boste priznali, da je upravičena naša zaskrbljenost.

Druga zadeva, ki obtožuje versko stanje v Latinski Ameriki, je pomanjkanje ljudi na apostolskem polju, posebno duhovnikov. Vedno se je zelo in upravičeno poudarjalo mučno vprašanje o velikem pomanjkanju duhovščine. Ta ugotovitev je tako očitna, da ne moremo prezreti njene važnosti. Morda bi kazalo znova preiskati vidike, ki so jih doslej vodili, da bi bolj koristno izrabili sile, ki jih imajo na razpolago. Vprašati se je tudi treba, če se je vedno skrbelo za boljše razdelitev duhovščine. Le tako bi se moglo odpraviti nesorazmerje, ki je večkrat med številom duhovnikov, ki delujejo v velikih mestih in med njimi, ki so v notranjosti dežele. Ugotoviti je tudi treba, če se je duhovščina modro uporabljala pri strogo apostolskem delu.

Ta vprašanja se napašajo tudi na redovnike, ki morajo predstavljati vedno resnično žive sile v apostolatu s svojimi vzornimi in važnimi središči

duhovnega življenja, ki so jih že in jih bodo še ustanovili.

V najožji zvezi s pomanjkanjem ljudi pa je vprašanje, na kakšni višini so dušnopastirski načrti in kako odgovarjajo današnjim novim zahtevam. Zato je treba skrbno premisliti, če so ti primerni in zadovoljivi za mesta in za deželo in kaj bi se moglo še storiti, da bi se zbrala okoli Cerkve spet življenjska središča modernih meščanov.

Pomanjkanje sredstev

Končno omenjamo še pomanjkanje sredstev, ki jih tudi Cerkev potrjuje, čeprav ta niso glavna skrb dušnega pastirja, ki zaupa v božjo previdnost. Tudi kaj je treba premisliti, ali se je Cerkev vedno posluževala svojega imetja v blagor skupnosti. Ali se ni v kakem kraju preobložila s časnimi in neplodnimi dobrinami, zlasti z zemljišči, ki danes že nimajo več vrednosti prejšnjih časov? Treba bi jih bilo bolje porabiti. Treba je v tem oziru spomniti — o čemer radi javno pričamo —, da so nekatere škofije Latinske Amerike na spodbudo in pooblastilo Apostolske stolice dale na razpolago veliko cerkvenih zemljišč najbolj potrebnim vernikom, da jih pametno izrabljajo in se obvezale, da bodo nadaljevale postopek agrarne reforme.

V raziskavanju, ki ga razvijamo, pa je na drugi strani telazilno opazovati veliko dragocenih pozitivnih osnov, ki delajo splošen pogled na to bolj optimističen in dajejo dušnemu pastirju povod za zanesljivo upanje.

Ljudstvo je že po naravi dobro in globoko verno. Rado in z najboljšim dušnim razpoloženjem sprejema evangeljsko blagovest. V katoliški Cerkvi je

krščeno. V njej hoče živeti in je ponosno, da pripada njej. Cerkev splošno živi v svobodi in miru, kar je ugodno za uspešno delo. Predstavlja najdragocenejšo silo, ki more s svojim socialnim in moralnim vplivom rešiti vso celino. Cerkev živi in ima stoletne ustanove, ki so vredne spoštovanja. Če se giblje, je še večje gibanje, ki ga zbudi. Čim bolj povzdiguje svoj glas, bolj jo poslušajo. Kazati mora torej svojo življenjsko moč in izrabiti vse možnosti za delo z vnetim dušnopastirstvom, ki odgovarja razvoju današnjih razmer. Cerkev se na ta način ne bo nikoli oddaljila in ločila od življenja današnje družbe, med katero mora po božjem naročilu delovati. S svojimi dejanji mora Cerkev pričati, da ni bila samo bistveni del v razvoju oblikovanja vsake latinskoameriške dežele, ampak hoče biti tudi v spremembah današnjega življenja svetilnik luči in rešitve.

Zdaj je ugoden trenutek

Za tako delovanje bi bilo škodljivo pasti v neko stanje strahu in malodušnosti, ki razorožuje tudi najboljše ljudi in jim jemlje potrebno veselje, za trdo uspešno delo. Cerkev mora zaupati v sebe in mora znati vlivati srčnost in zaupanje v svoje sinove, služabnike Cerkve in vernike. Spominjati jih mora, da „orožje našega vojskovanja ni meseno, ampak je močno za Boga, da ruši trdnjave“ (2 Kor 10, 4). Zdaj je ugoden trenutek. Vesoljni cerkveni zbor je zbudil iz spanja veliko sil. Znati jih je treba braniti in spraviti v delovanje. V javnosti je zbudil svetlo upanje, ki ga ne smemo varati.

(Se bo nadaljevalo)
Poslovenil Gregor Mali

Vzroki za širjenje komunizma

Papeži so komunizem označili za „kugo“, „goljufivo odrešenje“, „strup“, „težki jarem“ in pod. Kako je mogoče, da se kljub temu širi? Od kod njegovi uspehi?

1. Ker je komunizem čudovita šola in vaba za pustolovske tipe, željne oblasti („arriviste“).

2. Upanje na maščevanje in na uničenje raznih izkoriščevalcev daje revolucionarnemu gibanju silen pogon. Komunisti znajo razpihovati sovraštvo.

3. Mnogi se dajo preslepiti nekaterim ruskim uspehom v znanosti, gospodarstvu, tehniki. (Kot da bi ogromna Rusija pod drugačno vladavino ne dosegla enakih ali še večjih uspehov.)

4. Naivni ljudje se puste zavesti bleščočim — a nikdar izpolnjenim obljubam.

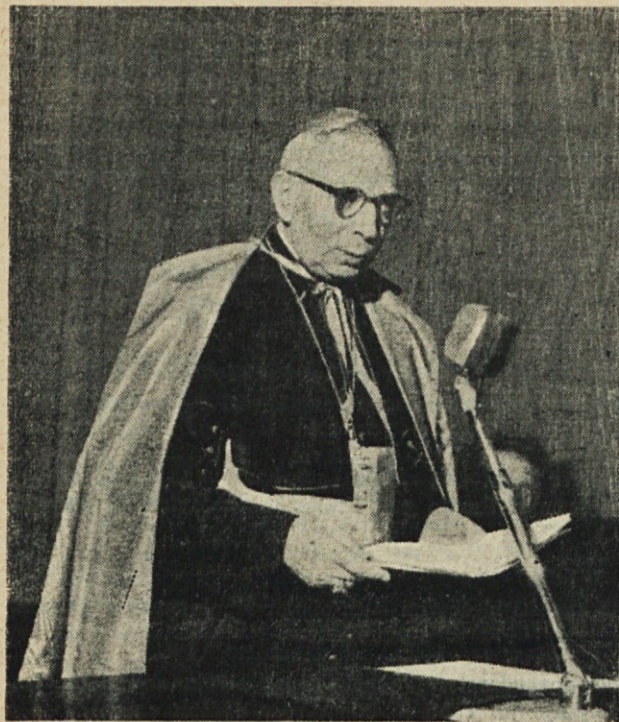
5. Množice je liberalno gospodarstvo (kapitalizem) strahotno izkoristilo, zapustilo in prepustilo razkristjanjenju. Take so lahak plen rdečim vabam.

6. Zvita, vztrajna, optimistična („resnično satanska, kakršne svet najbrž še ni poznal“, po besedah Pija XI.) propaganda.

7. Zarota molka ali celo naklonjenosti, s katero svetovni tisk mogočno podpira komunizem. Ta molk pospešujejo razne skrite sile kot framasonstvo; mednarodna komunistična organizacija s svojimi zvezami; „koristni bedaki“, med njimi zadnje čase „levi katoličani“.

Napredovanje komunizma pospešujejo tudi razni pogoji, ki slabe družbo: širjenje materialističnih nauk, zavajanje razuma in kvarjenje nravi; laicizem po šolah; pohlep po denarju; potapljanje v užitke, razvratnost; sramotne razprtije med katoliškimi organizacijami in odtegotvanje mnogih katoličanov javnemu delu.

Kje je skupna korenina vsem tem pojavom? „Prvi in poglobitvi vzrok vsake zmede in izdajstva je človekov upor proti Bogu.“ (Pij XI.)

Koncil: Cerkev na zemlji in nebeška Cerkev

Koncilski oče: kardinal Lercaro

Z zadnjimi meseci leta prihajamo k poslednjim poglavjem koncilске konstitucije o Cerkvi. Prav za čas, ko se bomo spominjali za Vse svete zmagovalne Cerkev v nebesih in na Vernih duš dan očiščujočih se bratov in sester v vicah, nam bo v veliko potrjenje naše vere, našega upanja in naše bratske ljubezni vzvišeni in tolažljivi nauk cerkvenega zbora o našem in vse Cerkve na zemlji večnem cilju ter o naših tesnih zvezah z nebeško Cerkvijo, ki je ta končni cilj že dosegla.

O vsem tem nam govori koncilska konstitucija v svojem sedmem poglavju in je ta njen dogmatični nauk ves zgrajen na božji resnici svetega pisma in ustnega izročila, torej na samem božjem razodetju, za katerim stoji s svoje večno avtoriteto sam neskončno sveti in resnični Bog, ki ne more goljufati, ne goljufan biti. Je to sedmo poglavje konstitucije o Cerkvi nujno dopolnilo obeh predhodnih poglavij, kjer je bil podan nauk o našem skupnem poklicu k svetosti in o redovnikih. Svetniki v nebesih in duše ž vicah spadajo bistveno k skrivnosti Cerkve in so njen izvoljeni del Cerkev na zemlji je kakor popotnica, romarica, ki roma naproti svojemu de-

polnjenju. V tem svojem romanju, hrepenjenju in stremljenju, sredi mnogih bridkosti, nevarnosti in viharjev, ni osamljena, ampak ima v svojih bratih in sestrah, ki spijo v Gospodu, svoje velike in mogočne prijatelje in zaveznike.

Ob spominu na naše rajne, ki so morda v vicah, nam bo v prav posebno tolažbo dejstvo, da jih koncilaska konstitucija enostavno prišteva k nebeški Cerkvi in ne govori več o trpeči Cerkvi. Saj so vice v resnici preddvor nebes in vsi oni, ki so tam, so že zveličani. Le določen dolg morajo s svojim trpljenjem še odplačati božji pravici, pri čemur jim pa mi s svojimi molitvami, s svojimi dobrimi deli, prav posebno pa z daritvijo svete maše lahko mnogo in učinkovito pomagamo.

Naj nam zdaj o teh velikih skrivnostih naše vere spregovori koncilaska konstitucija sama, katere čudovito lepi in tolažljivi nauk je ves oprt na besede Jezusa in njegovih apostolov.

CERKEV NA ZEMLJI — POPOTNICA V VEČNOST

„Cerkev, v katero smo vsi poklicani v Kristusu Jezusu in v kateri po milosti božji dosežemo svetost, bo dosegla svoje dopolnjenje šele v nebeški slavi, ko pride prenovljenje vseh stvari, to je na sodni dan, ko bo skupaj s človeškim rodom prenovljen tudi vesoljni svet, ki je s človekom tako tesno združen in bo po njem dosegel svoj končni cilj (Apd 3, 21; Kol 1, 20; 2 Petr 3, 10-13).

Kristus je namreč, ko je bil povisan z zemlje na križ, vse ljudi k sebi pritegnil (Jan 12, 32). Ko je vstal od mrtvih, je poslal nad svoje učence svojega oživljajočega Duha in je po njem ustanovil Cerkev, ki je njegovo telo in

vesoljni zakrament zveličanja. Sedeč na desnici Očetovi neprenehoma deluje v svetu, da bi ljudi pripeljal v svojo Cerkev in jih po njej tesneje združil s seboj ter jih hrani s lastnim telesom in krvjo, da bi jih storil deležne svojega poveljčanežnega življenja. Prenovljenje, ki ga pričakujemo, se je tedaj v Kristusu že pričelo, je po poslanstvu Svetega Duha pospeševano in se po njem nadaljuje v Cerkvi, v kateri smo po veri poučeni tudi v smislu našega zemeljskega življenja, ko v upanju na prihodnje dobrine izvršujemo delo, ki nam ga je Oče na svetu določil in tako pripravljamo svoje zveličanje.

Že je tedaj prišlo k nam dopolnjenje časov (1 Kor 10, 11) in prenovljenje sveta je nepreklicno določeno ter se na nek način že v sedanjem veku vnaprej uresničuje, zakaj Cerkev se že na zemlji

Melkitski patriarh kardinal Maksimos IV.

odeva v resnično, čeprav nepopolno svetost. Dokler pa ne pridejo nova nebesa in nova zemlja, kjer bo prebivala pravičnost (2 Petr 3, 13), potujoča Cerkev v svojih zakramentih in ustanovah, ki pripadajo temu veku, nosi podobo tega sveta, ki preide, in sama živi sredi stvarstva, ki skupno zdihuje in trpi v porodnih bolečinah, dokler ne pride razodetje božjih otrok (Rim 8, 19).

Ko smo torej v Cerkvi združeni in zaznamovani z znamenjem Svetega Duha, se imenujemo božji otroci in smo to tudi v resnici (1 Jan 3, 1), vendar se še nismo s Kristusom prikazali v oni slavi, kjer bomo Bogu podobni, ker ga bomo gledali, kakršen je (1 Jan 3, 2). Dokler smo torej v telesu, smo ločeni od Gospoda (2 Kor 5, 6) in čeprav imamo prvine Duha, to je posvečujočo milost in njegove darove, vendar v svoji notranjosti zdihujemo in želimo biti s Kristusom (Rim 8, 23; Flp 1, 23). Prav ta ljubezen nas sili, da vedno bolj živimo zanj, ki je za nas umrl in vstal (2 Kor 5, 15). Zato se trudimo, da bi v vsem ugajali Gospodu in se z božjim orožjem borimo proti zvijačam hudobnega duha, da bomo mogli obstati ob hudem dnevu (Ef 6, 13). In ker po spominu Gospodovem ne vemo ne dneva ne ure, moramo stalno čuti, da bomo po izpolnjenju edinega svojega zemeljskega teka vredni vstopiti z njim v nebeško svetišče in biti prišteti izvoljenim, ne pa, da bi bili kot leni in hudobni služabniki vrženi v večni ogenj, v zunanjo temo, kjer bo jok in škripanje z zobmi (Mt 25, 31-46). Zakaj, predno s povelžanim Kristusom zakraljujemo, se bomo vsi prikazali pred Kristusovim sodnim stolom, da sleherni prejme po tem, kar je v telesu delal, dobro ali hudo (2 Kor 5, 10); in na sodni dan bodo tisti, ki so delali dobro,

vstali k življenju, kateri pa so delali hudo, bodo vstali k obsodbi (Jan 5, 29). Upoštevajoč torej da se trpljenje sedanjega časa ne da primerjati s slavo, ki se bo razodevala nad nami (Rim 8, 18), trdni v veri pričakujemo blaženega upanja in veličastnega prihoda velikega Boga in Zveličarja našega Jezusa Kristusa (Tit 2, 13), ki bo z močjo, s katero si more podvreči vse, preobrazil naše borno telo, da bo podobno njegovemu povelžanemu telesu (Flp 3, 21). tisti dan, ko pride, da se poveliča v svojih svetih in se skaže čudapolnega v vseh, kateri so verovali“ (2 Tes 1, 10).

OBČESTVO NEBEŠKE CERKVE S POTUJOČO CERKVIJO

„Dokler tedaj Gospod ne pride v svojem veličastvu in vsi angeli z njim (Mt 25, 31), potem, ko bo premagana smrt in mu bodo podvržene vse stvari, nekateri od njegovih učencev potujejo po zemlji, drugi, že umrli, se očičujejo, spet drugi pa so povelžani in jasno gledajo Boga, enega in trojnega, takega, kakršen je; vsi pa smo, čeprav v različni meri in obliki združeni v isti ljubezni do Boga in do bližnjega in pojemo isti slavospev slave našemu Bogu. Zakaj vsi tisti, ki so Kristusovi in imajo njegovega Duha, rastejo skupno in se v njem družijo med seboj v eno samo Cerkev (Ef 4, 16). Zveza popotnikov z brati, ki so v Kristusovem miru zaspali, se tedaj nikakor ne prekine, marveč se po stalni veri Cerkve s posredovanjem duhovnih dobrin še utrdi. Ker so namreč nebeščani s Kristusom tesneje združeni, učinkovito potrjujejo vso Cerkev v svetosti, poveljučujejo njeno bogoslužje, ki ga na zemlji Bogu v čast opravlja in na premnoge načine prispevajo k njeni razsežnejši zgradbi. Ker so namreč že sprejeti

v domovino in se vesele Gospodove navočnosti, po njem, z njim in v njem ne nehajo posredovati za nas pred Očetom, prikazujoč mu po edinem sredniku med Bogom in ljudmi Kristusu Jezusu za sluzenja, ki so jih na zemlji dosegli, služeč Gospodu v vseh stvareh in dopolnjujoč na svojem mesu, kar nedostaja bridkostim Kristusovim za njegovo telo, ki je Cerkev (Kol 1, 24). Njih bratska skrb tako v mnogočem podpira našo slabost.“

RAZMERJE POTUJOČE CERKVE DO NEBEŠKE CERKVE

„Cerkev romarjev na zemlji že od vseh početkov krščanstva dobro pozna to občestvo celotnega skrivnostnega telesa Jezusa Kristusa in je zato z veliko pobožnostjo ohranila spomin pokojnih in, ker je sveta in zveličavna misel moliti za rajne, da bi bili rešeni svojih grehov (2 Mak 12, 46), je zanje tudi prosila. Cerkev je vedno verovala, da so apostoli in mučenci Kristusovi, ki so s prelitjem svoje krvi dali najvišje pričevanje vere in ljubezni, v Kristusu z nami posebno tesno združeni ter jih je skupaj z blaženo Devico Marijo in svetimi angeli s posebno ljubeznijo častila ter jih pobožno prosila za pomoč njihovega posredovanja. Tem so se kmalu pridružili drugi, ki so bolj od blizu posnemali devištvo in uboštvo Kristusovo in končno vsi oni, ki so jih slavne kreposti in posebni božji darovi priporočali pobožnemu češčenju in posnemanju vernikov.

Ko namreč gledamo življenje teh, ki so zvesto sledili Kristusu, nas novi nagibi spodbujajo, da iščemo prihodnje mesto (Hebr 13, 14) in obenem spoznavamo, kakšna je v razmerah sveta varna pot za vsakogar, ki nas pelje do

„PAPIRNATI“ KATOLIČANI

Mednarodni katoliški inštitut za versko-socialna raziskovanja je med drugim zbral podrobne podatke o verskem življenju med katoličani. Glede na praktično udeleževanje ali življenje po veri delimo katoličane v različne skupine in sicer v:

1. aktiviste ali organizirane katoličane; to so tisti, ki delujejo v kaki katoliški organizaciji ali bratovščini;

2. povprečne katoličane; to so tisti, ki še dosti redno obiskujejo nedeljsko božjo službo in letno vsaj enkrat prejmejo sv. zakramente;

3. „sezonske“ katoličane; ti pa le za vsake svete čase enkrat gredo k sv. maši;

4. „papirnat“ katoličane; to so tisti, ki so samo še na papirju — na krstnem listu, v raznih drugih dokumentih — katoličani, sicer pa v praktičnem življenju na to docela pozabljajo in se za svoje verske dolžnosti prav malo brigajo.

Kakšna je slika npr. v Avstriji?

V odstotkih pripada k posameznim vrstam katoličanov:

1. organiziranih katoličanov je ca. 6%;
2. poprečnih katoličanov 33%;
3. sezonskih katoličanov 33%;
4. papirnatih katoličanov 34,5%.

popolnega združenja s Kristusom, to je do svetosti. V življenju onih, ki so ljudje, kot mi, dospeli do popolnejše podobnosti s Kristusom, Bog vsem ljudem v živi podobi odkriva svoje obličje in svojo navzočnost. Po njih nam on sam govori in nam daje znamenje svojega kraljestva, h kateremu smo po toliki množici svetih prič in po tako velikem potrjenju evangeljske resnice mogočno pritegnjeni.

Ne častimo pa nebeških svetnikov le zaradi njihovega zgleda, ampak še bolj zato, da je edinost vse Cerkve v Svetem Duhu po bratski ljubezni potrjena. Zato se v najvišji meri spodobi, da te prijatelje in sodediče Kristusove, ki so obenem naši bratje in posebni dobrotniki, ljubimo, zanje Bogu dajemo dolžno zahvalo ter jih ponižno kličemo na pomoč. Vsa ta naša ljubezen, ki jo izkazujejo nebeščanom, pa je po svoji lastni naravi usmerjena h Kristusu in se v njem dopolnjuje, ker je on krona vseh svetnikov. Po njem pa gre ta ljubezen do Boga, ki je čudovit v svojih svetnikih in je po njih proslavljen.

NEKATERE PASTORALNE ODREDBE

Naša zveza z nebeško Cerkvijo se na najplemenitejši način uresničuje v svetem bogoslužju, ko združeni v bratskem veselju slavimo božje veličastvo ter odrešeni iz vseh rodov in narodov in jezikov in zbrani v eni Cerkvi soglasno pojemo hvale enemu in trojnemu Bogu. Ko obhajamo evharistično daritev, se na najlepši način pridružujemo češčenju nebeške Cerkve ter v skupnem občestvu združeni slavimo spomin najprej slavne vedno Device Marije, Matere Boga in Gospoda našega Jezusa Kristusa, blaženega Jožefa in blaženih

apostolov, mučencev in vseh svetnikov.“
„Ta sveti zbor sprejema z velikim spoštovanjem častljivo vero naših prednikov glede naše življenjske zveze z brati, ki so v nebeški slavi, ali se še po smrti očiščujejo, in znova potrjuje tozadevna odloka prejšnjih cerkvenih zborov. Obenem s tem v svoji pastirski skrbi spodbuja vse one, ki jim pripada ta dolžnost, da skrbno odstranijo in popravijo zlorabe, pretiravanja in napake, ki bi se bile vtihotapile v to češčenje ter vse obnovijo v večjo slavo Kristusa in Boga. Naj vernike poučijo, da pravo češčenje svetnikov ne obstaja toliko v množici zunanjih dejanj, kot v gorečnosti naše dejavne ljubezni, s katero iščemo v svoj lastni in vse Cerkve večji blagor v svetnikih zgled njihovega življenja, udeležbo njih občestva in pomoč njihove priprošnje. Po drugi strani naj se vernikom tudi razloži, da naše občevanje s svetniki, ako ga gledamo v polni luči vere, nikakor in v najmanjšem ne zmanjšuje češčenja, ki smo ga dolžni Bogu, po Kristusu v Svetem Duhu, marveč ga nasprotno obilno bogati.

Vsi namreč, ki smo božji otroci in tvorimo eno družino s Kristusom, spodbujamo, kadar smo združeni v skupni ljubezni in v skupnem češčenju presvete Trojice, najgloblji poklic Cerkve in se veseli že vnaprej udeležujemo bogočastja v popolni nebeški slavi. Zakaj, ko se bo Kristus prikazal in se bo uresničilo slavno vstajenje mrtvih, tedaj bo božja slava razsvetlila nebeško mesto in njegov svetilnik bo Jagnje, ki je bilo žrtvovano (Raz 5, 12) ter bo enoglasno klicala: „Sedečemu na prestolu in Jagnjetu hvala in čast in slava in oblast na vekov veke“ (Raz 5, 13).

ALOJZIJ KOŠMERLJ

Jožef Cardijn — delavski kardinal

Jožef Leon Cardijn je bil rojen v Schaerbeeck-Bruxelles 18. 11. 1882. Starši so bili zelo pobožni, a revni delavci, vendar pa z bogatimi darovi razuma in krščanske vere. Že v mladosti je Jožef razodel staršem živo hrepenenje po tem, da bi postal duhovnik. Kljub velikim žrtvam ki so bile s tem zvezane, sta oče in mati dovolila z veseljem in ne brez ponosa.

Dovršil je humanistične študije v malem semenišču v Malinesu, filozofijo in teologijo pa je študiral v velikem semenišču in 1906 prejel mašniško posve-

čenje. Potem ko je obiskoval še predavanja na filozofski fakulteti in šoli za politične in socialne znanosti na univerzi v Louvainu, je bil Cardijn imenovan za profesorja v malem semenišču v Basse-Wavreu 23. 9. 1907.

Sveta prisega ob umirajočem očetu-delavcu

Že v prvih mesecih študija, ko se je vračal s počitnic, je ugotavljal z bridkostjo rastočo ločitev, ki se je oblikovala med njim in nekdanjimi součenci in

tovariši, ki so se napotili k ročnemu delu ali pa šli v tovarne. Hotel pa je poiskati vzroke takšnega razpota in to je bilo znamenje za začetek tega, kar se je pozneje imenovalo J. O. C. (= delavska katoliška mladina), in njegovega posebnega poslanstva za takšno obliko apostolata. Vedno je med počitnicami razširjeval svoja raziskovanja na različne pokrajine svoje domovine in potem še v Franciji, Angliji in Nemčiji.

1904, dve leti pred novo mašo, je bil Cardijn iz semenišča nenadoma poklican k smrtni postelji svojega očeta. Tedaj je mladi bogoslovec nad tem telesom, zgaranim od trdega dela, napravil prisego, da se bo popolnoma posvetil dušnemu in telesnemu blagru delavskega razreda. In to prisego je Cardijn začel izpolnjevati takoj že v semenišču, z vnetim študijem, usmerjenim k bodočim nalogam, katere je komaj slutil. Na to sveto prisego ni poslej nikdar pozabil. Vselej je mislil tudi na delavce, kadar je mislil na Kristusa, ki je največji del svojega življenja hotel preživeti kot nazareški tesar, reven in pozabljen, da bi s tem posebej posvetil delo večine ljudi in mu dal zaslužno vrednost, da bi ponižal napuh in pokazal, kje je prava človekova veličina. Cardijn je bil že v mladosti zelo slabotnega zdravja in je slaboten ostal tudi pozneje, kljub temu pa neprestano delaven — kakor mati, ki ji ljubezen do otrok podeseteri moči. Že z dvanajstimi leti je jasno začutil, da ga Bog kliče v duhovništvo. Ta misel pa se je kmalu poglobila in dopolnila z mislijo: „Hočem se docela posvetiti tistim, ki Kristusa najbolj potrebujejo.“ To je bila hkrati misel, ki ga je obvarovala v dobi mladostnih viharjev sleherne zablode. Zato je pozneje mladim krščanskim delavcem še posebno znal vdahniti velik

ideal, izražen v njihovem geslu: „Ponosni, čisti, veseli in osvajalni — naprej!“

Prvi koraki pri izpolnjevanju prisige

1912 je J. Cardijn bil imenovan na dekanijsko župnijo Laeken za kaplana. Tu se je začelo prvo stvarno izkustvo z J. O. C., najprej z majhnim jedrom mladih delavcev, potem s skupino dečkov.

Avgusta 1914 pride prva svetovna vojna in Cardijn je udeležen pri odporu zoper napadalca. Dvakrat je bil ujetnik in je tako polovico vojnih let prebil kot interniranec. 1915 ga je kardinal Mercier postavil za vodjo socialnih ustanov okraja Bruxelles.

Po vojni so nekatere župnije po zgledu prve skupine v Laekenu začele s skupinami „mladih sindikalistov“ in tako je zaživelo zvezno tajništvo v dveh prostorih Krščanske centrale za delo, kjer se je naselil Cardijn skupaj s Fernandom Tonnetom, Cardijnovo desno roko pri ustanovitvi JOC. Začetki so bili težki, toda polagoma so se organizmi trdno oblikovali, dokler ni leta 1924 o priliki slovitega kongresa v Marcinellu prodrlo gibanje v vso Belgijo pod dokončnim imenom „Krščanska delavska mladina“ (JOC).

Gorčično zrno postane drevo

Od tega datuma dalje je bila samo stalna žetev uspehov, doseženih v vedno večjo božjo slavo in blagor duš.

1925 je bil Cardijn sprejet pri Piju XI. v avdienco in je dobil dokončno odobritev. Istega leta je bil prvi narodni kongres gibanja in določena so bila pra-

vila organizacije in izvoljen je bil prvi generalni odbor. Duhovnik Cardijn, neutrudljiv navduševalec, je leta 1928 opustil vodstvo socialnih ustanov, da se je popolnoma posvetil JOC. Drugo leto je bil imenovan za častnega kanonika.

Medtem je njegova organizacija prestopila meje domovine in se je začela širiti v drugih krajih. 1929 se je izvršilo prvo romanje 1500 mladih delavcev v Rim, kjer so bili sprejeti pri Piju XI., noseč 400 slikovitih praporov. Žosisti so si osvojili splošno občudovanje. Avdienca pri papežu je pomenila velik korak pri napredovanju po svetu, 1931 je bilo drugo romanje mladih delavcev, vse bolj številno. Kmalu za tem so prišle v večno mesto tudi mlade delavke. Potem je bilo romanje 5000 mladih delavcev v Lurdu za 25-letni duhovniški jubilej ustanovitelja. 1935 pa je bilo za 10-letnico gibanja na kongresu 100.000 mladih delavcev, med njimi so bila že tudi odposlanstva iz inozemstva. To je bilo na stadionu Heysel v Bruxellesu, kjer se je odvijala čudovita manifestacija vere in svete osvajalnosti. 1939 je prišla druga svetovna vojna. Mladi delavci so se junaško postavili v vrste odpora. Sam msgr. Cardijn je postal ujetnik in je le kakor po čudežu ubežal deportaciji. Dva soustanovitelja JOC, namreč Fernand Tonnat in Paul Garce, sta umrla 1945 v koncentracijskem taborišču v Dachau.

Veliki dnevi žetve uspehov

25. 8. 1957 se je zdel trg sv. Petra komaj dovolj velik za novo srečanje očeta duš Pija XII. s 30.000 delegati JOC, ki so prišli iz 87 narodnosti z vseh kontinentov; bili so poleg tudi mnogi mladi italijanski delavci G. I. A. C., pobrateni z JOC, pa tudi verniki Rima in

mnogo drugih romarjev. Neprimerljiv dan za prepričano utrditev vere in dejavnosti v skladu z evangelijem.

Čez tri leta je Janez XXIII. hotel med svojimi prvimi nastopi v blagor duš na zunaj pokazati spoštovanje do Cardijna. Sv. oče Pavel VI. je pa neutrudljivega prelata srečal v Bombayu in ga je objel vpričo indijskih žosistov in vpričo drugih zastopnikov Azije, ki so bili navzoči na mednarodnem evharističnem kongresu. In potem je Pavel VI. govoril navzočim mladim delavcem, očrtajoč jim realen program, ki ga ima neizmerno vrednost: „Mladi ste; delavci ste; katoličani ste!“

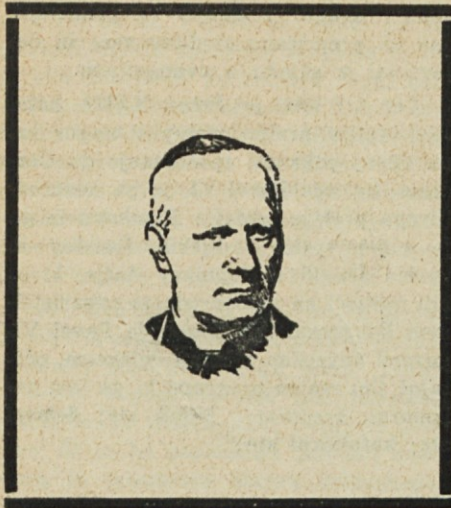
Prvi kardinal delavske mladine svetá

Zdaj so mladi katoliški delavci dobili svojega kardinala. Radost je nastala med žosisti po vsem svetu: v Belgiji, v Evropi, Aziji, Ameriki, Afriki. Ponosni so na svojega mojstra, ki jim je vdahnil velike ideale njihove eksistence.

Ko je bil star 12 let, se je Cardijn odločil, da postane duhovnik: hotel je služiti Cerkvi. Toda že tedaj je začutil takoj tudi drugi Gospodov klic in je napravil drugo odločitev: posvetiti se zveličanju in blagru delavske mladine, to je svojim mladim sovrstnikom, ki so živeli življenje, ki ni vredno kristjana, medtem ko je on obiskoval semenišče.

Duhovno zdravje delavske mladine vsega sveta naj pomagajo ostvarjati mladi delavci sami, v naročju Cerkve: To je bil ideal, ki ga je uresničeval Cardijn z vso požrtvovalnostjo in z neizrekljivo gorečnostjo. — Ko je sprejel kardinalsko čast, pomeni to počaščenje delavske mladine vsega sveta.

X. Y.

Pravilno je sodil

V sredo, 16. novembra, bo poteklo sedem let, odkar je umrl v Združenih državah Severne Amerike, ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman.

Sedem let je razmeroma kratka doba, a vendar tako dolga, da je kaj lahko pozabiti to in ono stvar, tega ali onega človeka. Pri škofu Rožmanu pa je ravno obratno. Iz dneva v dan bolj priznavajo, kako velika osebnost je bil in kako prav je sodil o brezbožnem komunizmu.

Ob koncu zagovora proti krivičnemu procesu je škof Gregorij zapisal: „Končno odkrito izpričujem, da sem videl v brezbožnem komunizmu... največjo nevarnost za krščanstvo in za krščansko življenje mojega naroda, nevarnost za časno in večno srečo, kakor doslej v tisočletni zgodovini naroda ni nikdar poprej obstojala. Zato sem smatral za svojo nadpastirsko dolžnost, da vernike o resnosti te nevarnosti podučim, jih po poglobitvi verskega življenja in dejanskem navajanju k vrednemu in po-

gostemu prejetanju svete Evharistije, ponovnem in skupnem obhajanju ljudskih pobožnosti prvih petkov in prvih sobot, posvetitvi brezmadežnemu Srcu Marijinemu po petmesečni intenzivni pripravi in organiziranju Katoliške akcije — duhovno utrdim za grozečo težko versko in zvestobno preizkušnjo vedno bolj verjetno prihajajoči komunistični revoluciji.“

Po dvajsetih letih vladanja brezbožnega komunizma je gledanje škofa dr. Rožmana ponovno in ponovno potrjeno. Brezbožni komunizem — največja nevarnost — je storil nad Slovenskim narodom to, kar je škof Gregorij napovedal. V potrditev tega samo nekaj dejstev:

Katoliški škofje Jugoslavije so v maju leta 1965 — dvajset let po „osvoboditvi“ zapisali:

„Naša mladina se je znašla na usodnem razpotju brez potrebnega znanja in

življenjske skušnje. Kaj vse se ji ponuja kot rešitev življenjskih vprašanj in pot k sreči.

Ob številnih splavih v naši domovini se človek naravnost zgrozi. Nekateri kraji imajo iz leta v leto več mrtvih kakor rojenih. Bolj ljubijo smrt kakor življenje in tako drve tudi v svoj telesni pogin.

Za življenje naroda ni vseeno, če mladina zgubi čut za poštenje in dostojanstvo človeške osebnosti in si postavi za namen samo uživanje in drvi v globino spolne razvratnosti. Za življenje naroda ni vseeno, če se iz leta v leto ugotavlja zmeraj večje število zakonskih ločitev.

Skrbi nas čudna psihoza nekega strahu in ozirov v izpovedovanju vere in

opravljanju krščanskih dolžnosti. Zaradi tega mnogi ne dajejo krstiti svojih otrok, se ne poročajo cerkveno, ne prejemajo drugih zakramentov. Sami ne hodijo v cerkev in ne pošiljajo svojih otrok, čeprav so prepričani, da je to njihova dolžnost, pa to opuščajo ob očitkih vesti in z nejevoljo v duši.

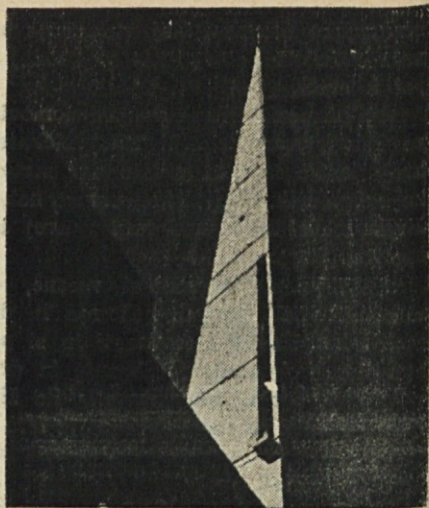
Se bi lahko našтели odstavke pastirskih pism škofov Jugoslavije, tako iz leta 1945, leta 1960 in leta 1965, a naj zadostuje. Vse to jasno razodeva, da se škof dr. Gregorij Rožman ni motil, ko je izrekel besede: „Odkrito izpričujem, da sem videl v brezbožnem komunizmu največjo nevarnost za krščanstvo in za krščansko življenje mojega naroda.“

A. S.

Slovenski duhovniki na grobu raj. škofa dr. Rožmana v ZDA

Dobrodelni ustanovi: Misereor in Adveniat

Dne 20. oktobra 1962 so koncilski očetje poslali vsem narodom na svetu plemenito poslanico. V tej je katoliška Cerkev nastopila kot ustanova, ki je "službi človeštva: „... V naših srcih nosimo skrbi vseh narodov... tesnobe duše in telesa... Po Jezusovem zgledu čutimo žalost in usmiljenje do množice, ki trpi lakoto, bedo, nevednost.“

Dejansko je Jezus čutil usmiljenje do množice in zato da bi ji pomagal, je pomnožil kruh. Misereor super turbam (Mt 15, 32) — množica se mi smili. Koncilski očetje so rabili isti izraz: Misereamur super turbam. Množica se nam smili.

Že 1. januarja 1959 so nemški škofje povabili svoje vernike, naj izvedejo skupen napor v korist dežel, ki so na poti razvoja in naj rečejo z Jezusom: Misereor. Povabilo je bilo dano v luči spokorne akcije v teku postnega časa; šlo je v resnici za dobroto in ljubezen do Cerkve.

Proti koncu meseca avgusta leta 1961 so izdali novo povabilo, naj v teku adventa izvedejo nov napor v korist narodov Latinske Amerike. Te žrtve naj bi olajšale prihod božjega kraljestva na tej celini: „Adveniat“.

Dva velika poziva, ki sta imela od tistega trenutka dalje obsežen odmev.

„Misereor“

Lahko rečemo, da je pomoč deželam, ki so na poti razvoja, postala ena največjih skrbi našega časa.

Bivši predsednik svetovne organizacije za kmetijstvo in prehrano (FAO) Brazilec Josué di Castro je v govoru na univerzi v Buenos Airesu dejal: FAO je napovedala neizprosno vojno lakoti na svetu. Abbé Pierre, ustanovitelj organizacije „Emmaus“ je pričel leta 1951 vrsto potovanj po svetu; povsod je govoril o stanovanjih in lakoti. Meseca oktobra l. 1958 je p. Leuret ustanovil skupino „človeška ekonomija“. V dveh

govorih predstavnikom organizacije FAO (6. 12. 1953 in 10. 11. 1955) je papež Pij XII. izrazil svojo zaskrbljenost za te probleme. Od leta 1950 dalje je imel sveti Sedež stalnega opazovalca pri FAO.

Toda morda je prav mednarodna razstava v Bruslju leta 1958 eden glavnih činiteljev za prebuditev te mednarodne vesti. V vatikanskem paviljonu so pokazali na grafični način bolečino sveta; in mednarodni katoliški dnevi, ki so

jih tam proslavljali, so dali potreben poudarek zaskrbljenosti katoliške Cerkve. Tri mesece nato je nemški episkopat objavil svoje prvo pastirsko pismo o katoliški dobroteljni ustanovi „Misereor“.

Nemčija je šla takrat skozi huda leta. Do leta 1948 ni prišlo tam do nobene obnove. Trpeli so lakoto in pomanjkanje stanovanj. Dne 10. junija tistega leta je prišlo do prve valutne reforme. Ameriška pomoč (Marshalov načrt iz

Po Jezusovem zgledu čutimo žalost in usmiljenje do množice, ki trpi lakoto, bedo, navednost

leta 1947), gospodarska zamisel današnjega kanclerja Erharda in čudovito delo vsega naroda so omogočili nemški čudež. Ko so se škofje prvokrat obrnili na svoje vernike, je bilo treba rešiti še mnogo problemov. Toda škofje so opozarjali: „Kadar preizkušamo težave in poznamo tudi težave drugih, krščanska zavest ne sme ostati brezdelna.“ Želeli so zato žrtve, ki so bile nad običajnimi. Leta 1958 so nemški katoličani nudili že dva milijona mark za misijonske ustanove.

V tistem letu je pričel postajati položaj zelo zadovoljiv. Škofje so pričeli ugotavljati nevarnost materializma: „Naša hvaležnost Bogu,“ tako so pisali, „naša volja po zmernosti in želja pomagati revnim se niso dovolj pomnožile. V teku postnega časa lahko prihranimo nekaj pri hrani, razvedrilo in ugodju in položimo te prihranke na oltar našega Gospoda, na tiho nedeljo.“

Koliko so darovali?

Tako je prišlo do prvega zbiranja sredstev, ki je prekosilo vsa pričakovanja. 23 milijonov katoličanov, ki so razdeljeni v 22 škofij, je darovalo 35 milijonov mark. Komisija petih škofov pod vodstvom koelnskega nadškofa kardinala Fringsa, je izvedla razdelitev po načrtih, ki jih je ustanova „Misereor“ pripravila v svojih uradih v Koelnu.

V teku postnega časa tistega leta je govoril kardinal Frings po francoski televiziji. V njegovih besedah je bila že ena glavnih značilnosti ustanove „Misereor“: poslati tehnike, ustanavljati šole, poučevati ljudi, da rešujejo sami lastne probleme in jim nuditi sredstva, da to store.

V letu 1959 narašča mednarodna

zaskrbljenost zaradi problemov lakote. O tem je papež Pavel VI. doslej večkrat govoril. Od leta 1959 dalje se vsa pastirska pisma nemških škofov tičejo tega problema s presenetljivim realizmom. Odložilno leto, lahkotno trdimo, pa je bilo 1960. To je bilo leto mednarodnega evharističnega kongresa v Monakovem, kjer se je sestalo nad 460 škofov in 26 kardinalov, od katerih so mnogi prišli iz dežel, ki trpe lakoto. Denarna zbirka leta 1960 je dosegla 44 milijonov mark. Od takrat dalje so bile te zbirke naslednje: leta 1961: 48 milijonov mark; leta 1962: 43 milijonov; leta 1963: 49 milijonov mark; leta 1964: 45 milijonov mark; leta 1965: 50 milijonov mark; leta 1966: 55 milijonov mark. Posebej zanimiva je tale izjava škofov: Odgovoriti morejo s podporo samo na tretjino prošenj, ki jih prejmejo. Po drugi strani pa imajo nemški škofje zadoščenje, da tudi v drugih deželah pričenjajo posnemati njihov zgled. Ustanova Misereor je torej doslej zbrala 329 milijonov mark.

Po nepopolni statistiki je skoraj 78 milijonov mark v Afriki, skoraj 79 milijonov mark pa v Aziji in Oceaniji; za štipendije in mednarodne ustanove so dali 30 milijonov mark, nad 11 milijonov mark pa so nudili iz sredstev ustanove Misereor za izučitev osebja, ki bo šlo v dežele na poti razvoja.

Ustanova Misereor želi pri korenini ozdraviti vzrok potrebe same; zato je ustanovila 179 kmetijskih šol, 245 obrtniških šol in šol za poklicno izoblikovanje, 438 bolnišnic in ambulatorijev, 16 šol za bolničarje, 164 šol za gospodinjsko ekonomijo izvedla je 90 programov za iskanje in dovod vode; ustanovila 31 zavodov za gobavce itd. Po načrtih ustanove Misereor je delovalo 314 oseb za

razvoj, 84 pri reševanju zdravstvenih problemov, 27 inženirjev, 26 agronomov, 117 delavcev in nad 300 mladine, ki niso nudili samo svojega ekonomskega prispevka, ampak sami sebe, ker so šli v dežele, ki so na poti razvoja in delovali na kraju samem.

Ustanova „Misereor“ je letos zbrala 55 milijonov mark, 10% več kot lansko leto; od tega je določila pet milijonov mark za Indijo; ostali znesek pa bo služil za uresničenje nad 800 razvojnih programov.

„Advenit“

Številka 23. koncilске konstitucije govori o skupni odgovornosti vseh škofov takole: „Vsi morajo z vsemi svojimi silami ne samo poskrbeti za delavce, marveč tudi nuditi duhovno in materialno pomoč, bodisi neposredno za same sebe, bodisi organizirati sodelovanje vernikov... Končno naj škofje poskrbe tudi za to, da nudijo bratsko pomoč drugim katoliškim Cerkvam, predvsem najbližjim in najbolj revnim.“

Na podlagi tega nauka nemški škofje že od leta 1961 vabijo svoje vernike ob začetku adventa h karitativni in spokorni akciji v korist Cerkve v Latinski Ameriki.

Lahko bi rekli, da so verniki v Evropi pred 15 leti znova odkrili potrebe Latinske Amerike. Episkopati različnih dežel v glavnem Španije in Belgije so se pokazali najbolj občutljivi. V Španiji je prišlo leta 1948 do ustanovitve OCHSA; leta 1953 je kardinal Van Roey odprl v Lovainu „Collegium“ za Latinsko Ameriko. Ustanovitev CELAMA, ki je posledica zlasti dalekovidnega gledanja pok. papeža Pija XII., je

bila nadaljnji odločilni korak. Na evharističnem kongresu v Monakovem je bilo 40 latinskoameriških škofov. Ti stiki, ki so jih izpopolnili v teku koncila, so morali nujno dati dobre sadove.

Nemški škofje so v svojih pastirskih pismih od leta 1961 dalje pričeli z gibanjem, ki ima vedno iste značilnosti: realizem Cerkve, karitativnost, povezana s pokoro. Leta 1961 so zbrali 24 milijonov nemških mark.

V drugem svojih pastirskih pism leta 1962 so pričeli označevati svoje cilje: graditev semenišč, oblikovanje katehistov in laičnih apostolov, prispevek k vzgoji. Škofje so posebej prosili za štipendije za latinskoameriške seminariste. Odgovor v drugem letu je bila zbirka 27 milijonov nemških mark.

V tretjem pismu leta 1963 so nemški škofoje vztrajali pri odgovornosti vsakega škofa, ki jo ima do vesoljne Cerkve. To leto je bila zbirka denarja določena za potrebe duhovnikov in za pastoralno skrbstvo. Skušali so celo misliti za primere invalidnosti in starosti. Eden izmed vzrokov pomanjkanja duhovnikov bi utegnile biti tudi težave na strani roditeljev, da bi poslali svoje otroke na pot, katere bodočnost je postala tako temna. Tisto leto so zbrali 36 milijonov nemških mark.

Skupaj 537 milijonov

Kasneje se je misel nemških škofov razširila tudi na tisk in katoliški radio. Koncilski odlok o sredstvih družbenega obveščanja, ki je bil objavljen 4. 12. 1963 in stiki, ki so jih imeli v teku koncila z latinskoameriški škofi, so nemškemu škofom služili za usmeritev. Leta 1964 so zbrali 38 milijonov, leta

1965 pa 44 milijonov nemških mark. Skupno je torej ustanova Adveniat do tistega leta nabrala 168 milijonov nemških mark.

Nemogoče je slediti vsem podrobnostim. Dovolj je, če povemo, da je ustanova Adveniat vstopila v miselnost nemških katoličanov.

Dodati moramo še posebno zanimivost. Tako uradi ustanove Misereor kot uradi ustanove Adveniat so vedno odprti za vse. Škofje neprestano poročajo o gospodarskem poteku njihovih pobud; uradi v Essenu so na razpolago, da nudijo odgovor na kakršnokoli informacijo. Vse delajo pri polni dnevni svetlobi.

Zaključek: Za ustanovi Misereor in Adveniat so katoliški Nemci podarili za svoje brate dokaj pomembno vsoto 537 milijonov nemških mark. Lahko bi poudarili tudi veliko spokorno vrednost in cerkveni pomen tega dejanja; skrb za brate, ki trpe, je pričevanje Cerkve, je pa tudi izraz karitativne vrednosti rosta in pokore. Latinskoameriški škofje so v teku koncila že izrazili svojo hvaležnost svojim nemškim bratom.

Pozabiti ne smemo še na eno podrobnost. Nekdo je dejal: „Verujem v vero, ki jo plačam“. V Nemčiji obstajata cerkvena taksa, ki gre od 8—10% od vsega, kar je treba plačati davkov. Razen tega verniki skoraj vedno vsako nedeljo darujejo v cerkvah, ne da bi upoštevali zbirke za posebne namene. Prispevki za Misereor in Adveniat pa so

zanje še nov prispevek, na katerega smo videli, kako so znali odgovoriti.

V naslednjem nudimo nekaj števil, ki se nanašajo na leto 1963. Vse takse so v Nemčiji dosegle znesek 36 milijard nemških mark. Cerkevna taksa, ki je bila od tega odtegnjena je znašala 3 milijarde nemških mark. Od te takse dobe nemški škofje 1 milijardo.

Druge zbirke katoličanov (vključno za ustanovi Misereor in Adveniat) so znašale 200 milijonov nemških mark.

Katoliški škofje so torej dobili leta 1963 v Nemčiji od svojih vernikov 1.200 milijonov mark. Svojim bratom v drugih deželah so darovali: 100 milijonov iz Misereor in Adveniat in 100 milijonov iz cerkvenih taks.

Še ena posebnost. Izrecno smo hoteli govoriti samo o gospodarski pomoči. Toda nemški katoličani niso pomagali svojim bratom samo s temi sredstvi. V preteklem stoletju in do prve svetovne vojne so v statistikah pomoči v osebah Latinski Ameriki nemški katoličani, takoj za španskimi, v prvih vrstah. Lahko rečemo, da imajo v tej statistiki tudi danes prvenstveno mesto.

Ljudje bodo odkrili ljubezen Boga Očeta, ko bodo videli, da se kristjani ljubijo med seboj. Zato je bilo primerno, da vam prikažemo ti dve veliki dobrodelni ustanovi nemških katoličanov.

Ljubezen se namreč kaže v dejanjih in ne v besedah.

Roman Rus, Rim

Hiša molitve, kjer se obhaja in hrani sv. evharistija, kjer se zbirajo verniki in kjer se v pomoč in tolažbo vernikov časti navzočnost božjega Sina, našega Odrešenika, ki se na oltarju za nas daruje, mera biti lična in prikladna tako za molitev kakor tudi za svete obrede. — Koncilski odlok o duhovništvu.

SPOMINI POROČEVAVCA IZ KRISTUSOVH ČASOV

Napisal:

p. J. M. Heredia, S. J.

Prevedel:

Franc Kremžar

Na lovu za novicami

Prijatelj me je popeljal v dolgo in ne preozko ulico, kjer je bil najbolj izbrani del trga.

Tukaj je bil stalni bazar. Pokrivača ga je jadvretna stojnic, kar naju je nekoliko branilo pred soncem. Blage, ki so ga tu prodajali, ni 'dišalo'. Zato sem tu malo lažje dihal.

Slednjič sva prišla do Eleazarjeve trgovine, ki se mi je zdela kakor zelena sredi puščave. Tu sem se v tem smrdljivem mestu mogel vsaj mirno oddahnuti.

Stopila sva v veliko hišo. Dvorišče, ki ga je obdajalo obširno stebrišče, je bilo spremenjeno v trgovino s preprogami, tkaninami in umetninami. V tej trgovini sem se hitro počutil domačega, čeprav sem kasneje spoznal, da so ti izdelki mnogo slabši od tistih, ki so spravljani v mojih skladiščih. Sicer pa nisem prišel semkaj gledat tkanin, marveč po novice.

V tem hipu nisem bil trgovec, marveč 'poročevalec', ki bi rad izvedel kaj takega, kar bi bilo vredno zapisati v moje 'spomine'.

Kaj so pripovedovali?

Pustil sem Nikodema, ki je pristopil h gruči farizejev. Ti so se pravkar pogovarjali o strašnem pohujšanju, ki ga je dajal Herod Agripa, tetrarh v Galileji. Živel je v divjem zakonu z ženo svojega brata Filipa.

Približal sem se družbi nekaj rimskih vojakov, ki so se menili o ljubavnih pustolovščinah cesarja Tiberija na njegovem otoku Capri, in pa o Sejantovih spletkah, da bi s pomočjo sleparij astrologa Traisla čim dlje časa zadrževal cesarja zunaj Rima.

Približal sem se skupini libanonskih trgovcev. Ti so obirali tetrarha Lizanija in nove davke, ki jih je bil naložil v Abilini.

Potem sem se pridružil herodovcem, kateri so obsojali rimskega cesarskega namestnika Poncija Pilata, ki je zgolj zato, da bi se prikupil cesarju, ukazal v temelj prinesiti rimskega orla in Tiberijeve podobe. To je med pobožnimi Judi povzročilo pravi upor. Čeprav so potem te znake odstranili, je sovraštvo do Rima vendarle narastlo.

Vse to me je toliko zanimalo, ker

se je nanašalo na Pilata, in pa, ker sem spoznal, kako neupogljivi so moji palestinski bratje, kadar gre za vero in tempelj.

Kdo in kakšen je Janez?

Že sem obupal, da bi kaj važnega izvedel. Pa sem prisedel v bližino starcev, ki so po svojih bradah bili videti častitljivi možje. Pretresali so zadevo, za katero se spočetka nisem zmenil, pa me je potem začela zanimati. Bili so pismouki in učitelji svetega pisma.

Govorili so o nekem Janezu, ki so mu rekli Krstnik, kateri se je lotil ob Jordanu ljudi krščevati. Prihajala so poročila, da oznanja pokoro in opominja ljudstvo. naj pripravi pot Odrešniku Izraela.

To me je začelo zanimati. Ne da bi bil komu predstavljen, kakor bi se spodobilo, sem se drznil ogovoriti moža, ki se mi je zdel najbolj častiti:

„Hebrejec sem iz diaspore ter sem prvikrat prišel obiskat sveti tempelj.“

„Sem te pred kratkim že videl,“ se je brž vmešal zoprn in vampast dedec. „Videl sem te, da si dal darovati več sto daritev za duše svojih staršev. Vprašal sem, kdo si, pa so mi povedali, da prihajaš iz Hispanije. Kaj, ali je mogoče, da Judje v diaspori res še zmeraj verujejo v neumrljivost duše in vstajenje teles?“

Ta človek mi ni bil všeč. Pozneje sem zvedel, da je saducejec iz duhovniške rodbine Boetov, ki prodaja živino za tempeljske daritve. Le postrani sem ga pogledal in dejal:

„Mi verujemo, kar so naši očetje vsekdar verovali.“ Nato sem se obrnil k starčku, ki sem ga bil najprej ogovoril, ter nadaljeval:

„Prosim te, učenik, povej mi, kaj si slišal o Janezu Krstniku. Ali je kak nov prerok?“

V pogovoru sem zvedel

Starček me je dobrohotno pogledal in odgovoril:

„Saj prav to zdajle obravnavamo, da bi ugotovili, kdo je ta človek in po čigavem pooblastilu pridiga. Če je njegovo delo od Boga, bo obstalo, najsi se mu mi ljudje še tako ustavljamo. Če pa ni od Boga, bo samo po sebi razpadlo.“

„Ali lahko zvem, učenik kako ti je ime?“

„Gamalijel mi je ime,“ je prostodušno povedal.

„Torej, rabi, ali meniš, da je vredno brigati se za človeka, kakršen je Janez?“

„Mislim, da je vredno, sin moj. Čudežev sicer nobenih ne dela, pač pa je njegova beseda tako silna, da poslušalce gane k pokori, kar je vselej dobro.“

„Ampak o postavnih obredih nič ne govori!“ je udaril vmes nekdo, ki se mi je zdel farizej.

„A jih tudi ne napada, kolikor vem,“ ga je zavrnil starček. „Prav lahko bi ta utegnil biti novi prerok, ki ga pošilja Jahve.“

„Ali misliš, da je res prerok?“ sem vprašal.

„Ne trdim, da je, čeprav bi utegnil biti. Živimo pač v času velikega pričakovanja. Zato je lahko mogoče, da pride ali pravi prerok ali pa da se vsili kakšen krivi prerok, kakor smo — žal — že doživeli.“

Približal se mi je Nikodem, češ da je čas, da se vrneva domov k Samuelu.

Zelo zadovoljen sem odhajal. Slišal sem Gamalijela, ki je slovel daleč čez

morje, da 'živimo v času velikega pričakovanja.' Morda je Janez tisti, 'kateri mora priti, da odreši Izrael'. In če ta ni, je pa morda tisti izredni otrok, ki so o njem pravili pastirji? Doma sem vprašal Samuela, ali kaj ve o Janezu.

Povedal mi je: „Prav dobro vem, kdo je. Sin Elizabete in mojega brata Zaharija. Že dolgo ga nisem videl, vendar ti lahko rečem, da je izreden človek.“

„Ali bi ga lahko šla obiskat?“ sem bil ves navdušen.

„Kadar ti je všeč,“ mi je odgovoril Samuel. „Pridiguje ob Jordanovem bregu, ne daleč od Jerihe.“

Tisto noč nisem mogel zaspati od samega premišljevanja, da skoro pojdeva obiskat Krstnika, o katerem so mi tako pohvalno govorili. Bom vsaj enkrat videl preroka! In ves navdušen

sem bil ob misli, da se bom sešel z odposlancem samega Jahveja. Kakšen je ta prerok? Ali zgovoren in mogočen kakor Izaija? Ali silen in goreč kakor Elija, ki je priklical ogenj z neba.

5. Na Jordanovem bregu

Na poti proti Jerihi sta me spremljala pismouk Jakob Ben Tissot, ki mi je bil za vodnika in razlagalca, ter moj gostitelj Samuel Ben Abia.

Med potjo sem mogel opazovati, kako so na strehah nekaterih hiš poljedelci vejali žito. Ko so žito na gumnu omlatili, so ga v rjuhah znesli na streho, kjer veter močneje vleče. Z vevnic so ga metali v zrak, ki je lahke pleve odnašal stran, težko zrnje pa je padlo na tla. Že očiščeno žito so fantje spravljali v vreče in nosili v žitnice. Drugi so grabili omlačeno slamo in pleve, ve-

zali in podajali ženskam, katere so vse seje jemale to kurivo za peči.

Onstran Jerihe smo se začeli spuščati navzdol proti Jordanu. Hodili smo po stezi med bodičastim grmovjem, ki raste v tem apnenčevem skalovju.

Ob reki — sama puščava

Naenkrat zagledam svetel trak, ki se je po ozki dolini neprestano vil med gričevjem, na koncu pa naglo padal v Mrtvo morje, ki se je zdelo podobno velikanskemu ogledalu. Več milj daleč od tega morja, ki je tako slano kot nobeno drugo, in čigar mlačna voda neprenehoma izhlapeva, na rečnem obrežju ne opaziš nobene rastline. Pač pa bolj proti severu, proti Genezareškem jezeru, na Jordanovih bregovih vidiš polno drevja. Griči ob tej ozki soteski so rumenordečkasti; skale so iz solitra in apnenca. V njih je polno votlin.

Prenočevali smo v votlini

Ko smo prišli do še precej pripravne votline, je Samuel menil:

„Noč se bliža. Če že moramo prenočiti v puščavi, bomo v tej votlini dobili varno zavetje. Smo že na zahodnem Jordanovem bregu.“

Ubogali smo njegov nasvet. Poskali smo z močnih oslov, na katerih smo prijezdili, ter si postavili taborišče, ko je rdečkasto sonce ravno zahajalo za Judejskimi gorami.

— — —

Nenavaden naravni dogodek je vzbudil mojo pozornost. Nekaj pastirjev je bilo prignalo svoje črede napajat v Jordan. Ko so se vračali nazaj v hribe Judejskih gora k ovčjim stajam, so začeli trobiti v rogove.

Spočetka sem mislil, da pastirji z Maabskih gora od one strani reke odgo-

varjajo svojim judejskim tovarišem in da tudi trobijo...

Pa mi je Jakob pojasnil, da se motim:

„To je le odmev, ki pa je v tej soteski čudovit.“ Nastavil je roke na usta in kakor v trobko zaklical: „Jakob!“... „kob!“ se je oglasilo z one strani. „Ponekod,“ mi je razlagal, „odmev čisto razločno prinese nazaj tudi kar po tri zloge.“

Pod zvezdnatim nebom — pogovor o Mesiju

Pr eden smo si uredili taborišče, je bila že noč. Moreča dnevna vročina je nekoliko ponehala; dasi je bilo še vroče, se je pod milim nebom vendar dalo spati. V votlino bi se zatekli le, če bi se ponoči preveč shladilo. A Samuel nam je zagotavljal, da se ne bo. Vsaj jaz sem si želel, da bi mi bilo za streho z zvezdami posuto nebo. Zato me je navdušila misel, da bomo prenočili v teh divjih krajih.

Naši služabniki so najprej napojili živali in jim za krmo natresli plev, ki so jih dobili na gumnih. Potem pa so zleknil po tleh in precej zaspali. Nje puščavska noč ni nič mikala.

Samuel, Jakob in jaz smo ostali sami. Zrli smo v to veličastno nebo, na katerem je mrgolelo nešteto migotajočih lučk. Zroč v zvezde je Samuel v temi stopil k meni in mi ginjen dejal:

„Takšna je bila skoraj gotovo tista noč, ko je nedaleč odtod Jahve povedel našega očeta Abrahama ven iz šotora in mu rekel: „Ozri se v nebo in šteje zvezde, če moreš... Toliko bo tvojega zaroda.“ — In Jahve je izpolnil svoje obljube — en del.“

„En del?“, pravim.

(Nadaljevanje prihodnjic)

Naša pot v bodočnost

Evharistija vsebuje
celotno skrivnost
odreženja

Kristjan ni človek preteklosti, ampak bodočnosti. Je človek, ki pričakuje, kar šele pride. Res, da vključen v sodobni ritem življenja, na to med tednom malo misli. Vendar pri nedeljski maši moli: Pričakujem vstajenja mrtvih in življenja v prihodnjem veku. V isti veri izpoveduje tudi, da bo Jezus Kristus spet prišel v slavi soditi žive in mrtve: in njegovega kraljestva ne bo konec (Vera).

To vero oznanja Jezus Kristus sam tolikokrat zlasti v svojih prilikah, ka-

tere Cerkev svojim vernikom prav pogosto bere ob praznovanju svojih svetnikov. Tako npr.: „Zato bodite tudi vi pripravljeni; zakaj ob uri, ko ne mislite, bo prišel Sin človekov“ (Mt 24, 44; maša v čast spoznavavcu škofu). „Vaša ledja naj bodo opasana in svetilke prižgane, in vi bodite podobni ljudem, ki čakajo, kdaj se vrne njih gospod s svatbe, da mu, ko pride in potrka, takoj odpró“ (Lk 12, 36; maša v čast spoznavavca neškofa). „Nebeško kraljestvo bo podobno de-

setim devicam, ki so vzele svoje svetilke in šle nasproti ženinu. Čujte torej, ker ne veste ne dneva ne ure“ (Mt 25, 1, 13; maša na čast devicam).

Jezus je celo pred Kajfom izjavil: „Toda povem vam: Poslej boste videli Sina človekovega sedeti na desnici Vsemogočnega in priti na oblakih neba“ (Mt 26. 64); besede, ki so bile končni vzrok njegove smrtne obsodbe.

Tega pričakovanja drugega Kristusovega prihoda je bilo polno oznanjevanje blagovesti po apostolih. Sv. Peter piše med drugim: „Zato se, bratje bolj in bolj potrudite, da z dobrimi deli utrdite svoj poklic in svojo izvolitev; če namreč to delate, se ne boste nikdar spotaknili. Zakaj tako vam bo dan sijajen vhod v večno kraljestvo našega Gospoda in Zveličarja Jezusa Kristusa“ (2 Pet 1, 11). „Čakamo pa po njegovi obljubi novih nebes in nove zemlje, kjer prebiva pravičnost“ (2 Pet 3, 13).

Posebno pa govori o drugem prihodu Jezusa Kristusa sv. Pavel. Mnogi ga niso prav razumeli, zato je čutil potrebo, da ta nauk osvetli s pisano besedo. „O času pa in roku, bratje, ne potrebujete, da bi vam pisali. Zakaj sami dobro veste, da pride dan Gospodov kakor tat ponoči“ (1 Tes 5, 1-2).

Tako pričakovanje Gospodovega dne je prvotna Cerkev izražala v svojih molitvah z besedami: Marán athá, kar pomeni: Gospod je prišel, ali „Gospod naš, pridi,“ kakor zaključuje sv. Pavel prvo pismo Korinčanom (16, 24). Prav tako sv. Janez Razodetje: „Amen, Pridi, Gospod Jezus“ (22, 21).

Če imamo pred seboj to eskatološko razpoloženje Cerkve, to pričakovanje

Gospodovega dne, nam bo jasno, da ta misel, ta vera Cerkve ne more biti odsotna pri maši, ki je središče vsega krščanskega bogoslužja.

Anamneza

Res je maša spomin smrti in vstajenja našega Gospoda Jezusa Kristusa. Na prvi pogled bi to pomenilo spomin dogodkov v preteklosti, dogodkov, ki so že za nami. Tako pojmujejo mašo kalvinci, katerim je sv. večerja samo spomin. V resnici je pa maša vse kaj več. Po spremenjenju je pričujoč celotni Kristus z vsemi svojimi skrivnostmi. Tisti, ki živi v Cerkvi in jo oživlja. To lepo izraža molitev takoj po spremenjenju, ki se po grških besedah: Eis ten anamnesin (v moj spomin) imenuje anamneza. „Zato se tudi spominjamo, Gospod, mi tvoji služabniki (duhovnik) in tvoje sveto ljudstvo (zbor vernikov) zveličavnega trpljenja...“ ne žalostnega, kot je bilo v zgodovinski danosti. Tu spomin ni samo nek spomin zgodovinskega dejanja, ampak je predvsem zakramentalno uresničenje skrivnosti. Po maši nam je pričujoče Kristusovo trpljenje po svojem namenu, po svojih sadovih, po svoji ceni svobodne žrtve, v svoji učinkoviti skrivnosti, ki nas dela blažene. Po besedah sv. Avgušтина je daritev dejanje, ki nas tako združi z Bogom, da nas spremeni v resnično blažene.

Dalje molimo v isti molitvi: (se spominjamo) „vstajenja od mrtvih“. Njegovo vstajenje iz objema zemlje, ki dopolnjuje daritev. Tudi sedaj se ne oziramo samo na preteklost, ko je Kristus enkrat za vedno vstal nek

določen trenutek. Pričujoči Kristus je vstali Kristus.

Končno pristavimo k molitvi še: „in častitljivega vnebohoda“. Vnebohod gledan kot zgodovinski dogodek, tudi spada v preteklost. Evharistija pa ga dela prisotnega, kot stalen in sedanjí čudež, poln posvečujoče resničnosti. Evharistični Kristus je današnji Kristus, ki sedi na desnici Očetovi.

Evharistija vsebuje celotno skrivnost odrešenja. Se ne omejuje samo na trpljenje. Vse tri skrivnosti, ki jih omenja molitev anamneze moremo premišljevati tudi pod vidikom prihodnosti. Zveličavno trpljenje je zarja novih časov, otvoritev konca časov, zakaj z njim se zaključuje doba greha in začenja doba svetosti svete Cerkve. Novo božje ljudstvo, novi Jeruzalem se rodi iz odprte Kristusove strani, od koder je pritekla voda in kri. Ljudje imajo od takrat ta zaklad svetosti, ki more odrešiti in posvetiti celotno človeštvo. Znaprej so nebesa odprta, ne samo ker so bile odstranjene ovire, ki so preprečevale vstop vanje, ampak še bolj, ker človeštvu do konca časov in v samih nebesih ne bo treba drugega kot zajemati iz tega neizčrpnega zaklada, ki je Kristusova daritev.

Gospodov dan

V tem smislu je pomenljiv tudi Jezusov odgovor desnemu razbojniku na križu: Resnično, povem ti, danes boš z menoj v raj (Lk 23, 43). Ta danes ni mogel pomeniti dan 24 ur, ker bi v tem primeru prišel razbojnik v nebesa prej kot Jezus. Ta danes je Gospodov dan, ki ga je začelo njegovo

zveličavno trpljenje. Je dan, ki sledi dolgi dobi priprave in čakanja stare zaveze in bo zaključen z dnem vesoljne sodbe, ko bo začetek večnega življenja.

Tudi Jezusovo vstajenje ni samo nek dogodek njegovega zasebnega življenja. Ker je Jezus glava človeškega rodu in prvorojenec množice bratov, je njegovo vstajenje začetek našega, ki ne bo popolnoma dokončano pred vstajanjem mesa ob drugem prihodu Jezusovem k vesoljni sodbi. Tako razumeva in razlaga naše vstajenje sv. Pavel Korinčanom. „Toda Kristus je vstal od mrtvih, prvina njih, ki so zaspali, ker je namreč po človeku smrt in po človeku vstajenje mrtvih. Kakor namreč v Adamu vsi umirajo, tako bodo tudi v Kristusu vsi oživali. Toda vsakteri v svojem redu kot prvi Kristus, potem, kateri bodo Kristusovi ob njegovem prihodu; nato bo konec, ko bo kraljestvo izročil Bogu in Očetu...“ (1 Kor 15,20-24).

Anamneza poudarja vstajenje od mrtvih, Kristus je vstal potem, ko je prodril v skrivnostne globine, kjer so ga pričakovali pravični stare zaveze. Stopil je do njih, da je odprl in izpraznil njihovo ječo, ker je minil čas čakanja in sužnosti.

To suženjstvo je Kristus strl končno veljavno s svojim častitljivim vnebohodom. Sam pravi: „Šel je v višavo, če ne, da je poprej šel v nižine zemlje? Ta, ki je šel na zemljo, je prav tisti, ki je šel v višavo nad vsa nebesa, da napolni vse“ (Ef 4, 8-10).

Vnebohod, po katerem pričanja Jezusova človeška narava svoje blaženo kraljestvo na desnici Očetovi in uvaja novo človeštvo v nebesa, že naznanja

Kristusov častitljivi povratek kot sodnik vesoljstva. To so napovedali že angeli apostolom ob zgodovinskem vnebohodu Gospodovem: „Galilejci, kaj stojite in gledate v nebo? Ta Jezus, ki je bil vzet od vas v nebo, bo tako prišel, kakor ste ga videli iti v nebo“ (Apd 1, 11).

Tako vidimo, da Evharistija naređi s spominom trpljenja, vstajenja in vnebohoda pričujoče skrivnosti bodočega sveta. Pripravlja in uvaja prihodnji svet, v katerem bo tudi Evharistija prenehala, ker bo ta prihodnji svet polna resničnost, v katerem bodo prenehale z vero in upanjem ne samo vse predpodebe stare zaveze, ampak tudi zakramentalna znamenja polna stvarnosti nove zaveze. „Zakaj, kolikorkrat jeste ta kruh in pijete kelih, oznanjate smrt Gospodovo, dokler ne pride“ (1 Kor 11, 26). Ob svojem drugem prihodu bo Kristus otvoril dobo, ko bomo vse stvarnosti gledali z obličja v obličje. Tedaj bo vse že doseženo in v večnem danes bomo imeli vse v polni meri, kar sedaj šele upamo in pričakujemo. (Prim.: A. M. Roguet: La misa 124—128).

Mašne prošnje

Vse to skuša izprositi tudi molitev supplices — ponižno te prosimo, ki tudi upira svoj pogled v bodočnost. Veže daritev, ki se vrši na oltarju z daritvijo, ki se vrši na oltarju nebes, ki je po razlagi sv. Tomaža Bog sam. Besede: „Ponižno te prosimo, vsemogočni Bog, daj, naj te darove tvoj sveti angel prinese na tvoj vzvišeni oltar, pred tvoje božje veličanstvo,“ pomenijo, naj prenese nas same,

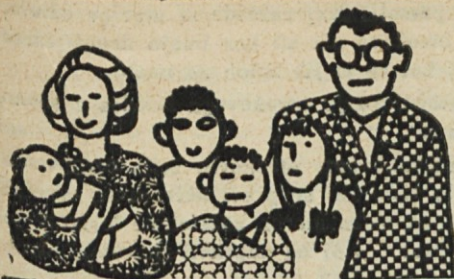
skrivnostno Telo, ki je tudi na poseben skrivnosten način pričujoče v tej daritvi.

Če tako na široko pojmujeemo evharistično daritev, dosega to, kar je cilj celotnega odresenja: prenos nas v božjo bližino, naše združenje z njim, da bomo polni vsega božjega blagoslova in milosti, kar se bo pri maši v kratkem uresničilo pri svetem obhajilu, ki je predokus nebeške slave.

Te misli srečujemo pogosto tudi v ostalih mašnih molitvah. Samo par primerov: „Daj, prosimo, Gospod, da nas uteši kdaj večno uživanje tvoje božje narave, ki ga predpodablja časno prejemanje tvojega dragocenega Telesa in tvoje dragocene Krvi“ (Praznik presv. R. T. prošnja po obhajilu). „Daritev, ki naj bo posvečena tvojemu imenu, Gospod, naj nas očisti ter od dne do dne uspešneje navaja k delom nebeškega življenja“ (2. ned. po bink. prošnja nad darovi). „Sprejmi, prosimo, Gospod, darove, ki ti jih prinašamo od obilja tvojih dobrot, in daj, da nas te presvete skrivnosti po moči tvoje milosti v našem sedanjem življenju posveté ter nas privedejo v večno veselje“ (8. ned. po bink. prošnja nad darovi).

Maša je po vsem tem vsakdanja daritev. Vsak dan je tako nova, kakor hostija položena na pateno. Vsaka maša tako sveža in nova, kakor jutranja zarja tistega jutra. Poleg tega pa nas vodi v preteklost k skrivnostim zgodovinskega Kristusa, kjer ima svoj izvor in svojo moč. Istočasno pa nam govori in nas vodi v bodočnost, v kateri bo preminila, kot se použije zarja v soncu.

Boris Komar

v družini

V tej številki prinašamo štiri zanimive članke: „Indija Koromandija“... in njene posledice; Stare so...; Vloga babice v današnji družbi; Materinski dan...

„Indija Koromandija“... in njene posledice

Vsak dan sproti razkrija, kako žive otroci te Srebrne dežele v nekem ozračju takoimenovane Indije Koromandije.

Vse se obrača po njihovih željah. Že koledar je kot zanje prirejen. Rojstni dnevi, otroški dan, spomladanski dan, Božič, Novo leto, Sveti Trije Kralji — same prilike za darila in slavlja. Kolikor ne zadoščajo ta ugodja, se izpolni še z vsakodnevnimi slačicami, „figuritami“, ali pa vsaj kako „liziko“ ali žvečilnim gumijem.

Če lodamo še iz izkustva, da starši ne morejo lastnega otroka v javnosti resno posvariti ali telesno kaznovati — ker bo vse javno mnenje proti — ne ostaja drugo kot verjeti, da živimo v deželi, kjer so otroci „los únicos privilegiados“.

Kako gledamo na to mi, ki v vsej svoji mladosti nismo užili toliko slačic in igrač, lot jih tu otrok v enem enem samem letu? Kaj mislimo o tem mi, ki nam je bil v vojnih in taboriščnih letih kos kruha vreden zlata; ali pa je bil tak, da bi ga danes kvečjemu vrgli v smeti?

Da je od takrat minilo že 20, 25, 30 let in živimo v čisto drugačnih razmerah? Ia naj imajo vsaj naši otroci tisto, česar si sami nismo mogli privoščiti? Da mora naš otrok imeti, kar ima sosedov, da ne bo dobil „kompleksa“? Da zadosti zislužimo, da jim te dobrote lahko nudimo?

Že res! In — Bog mu požegnaj vse! Saj so dobrote za to, da se jih človek posluži. Toda — manjka najvažnejše: Po pameti! Naj razsodnost staršev odloča, kaj in koliko je za otroka dobro, ne pa otrokove oči ali ker imajo drugi. Sicer mu zna vsa obilica dobrot škodovati; bolj, kot če bi jih sploh ne imel.

Koliko obolenj ima vzrok v preobremenjevanju otrokovega želodca z vsemi mogočimi, dostikrat nezdravimi sladkarijami.

In kakšno škodo povzročata vedno zadovoljevanje otrokovih želja njegovemu značaju! Ali more imeti tak otrok pojem o tem, kaj se pravi nečemu se odreči? Kako bo brez tega v življenju? Čez nekaj let si bo morda zaželel ne le igrač in čokolade, ampak — prvi avto, revolver, denar... Kaj bo napravil razvajeni otrok tedaj, ko mu starši ne bodo mogli ali hoteli ugoditi?

Kako bo reagiral ta otrok, ta fant, to dekle na težnje svoje narave? Kdor je bil od majhnega navajen, da so se mu izpolnile vse želje, bo pač s težavo mogel razumeti, že manj pa narediti junaško dejanje podrejanja lastne narave dočlenim idealom.

Ko bi mogli poslušati zgodbe in izpovedi moralnih revežev in že mladih delinkventov, ali se ne bi mnoge začele na enak način?

Ko se v družinah trudimo za dobro vzgojo, ne pozabimo vcepiti tem mladim življenjem smisel za odpoved — če jim želimo resnično srečo.

M. B-eva

Stare so ...

Gospa Zdenka drži v roki pismo...

„Pred dnevi je bila pri meni neka gospa in mi izročila tole pismo s prošnjo, naj ga na enem tehle sestankov preberemo. Ko sem jo vprašala, kaj rajše sama ne pride in pove, kar želi povedati, se je nasmehnila in mi odvrnila: „Veste to mi tako lahko. Dolgo časa se mi že vrte misli po glavi in bojim se, da bi se mi zmedle, ko bi začela o njih govoriti in ne bi znala povedati tega, kar želim. Tako pa sem si misli in ugotovitve dalj časa v miru zapisovala. Tu so sedaj napisane, preberite jih, razgovorite se o njih, če se vam zdi vredno. Lažje boste to storile, če mene ne bo zraven. Pa zbogom.“

„Odšla je, predno sem mogla dodati besedo. Moja radovednost je bila tako velika, da sem napisano pri priči prebrala. Priznam, da sem nato nestrpno čakala tegele sestanka, da ga berem še vam. Poslušajte:

„Nisem več mlada. Šest križev in sedmega pol mi leži na ramenih. Marsikateri od njih bi po teži preživetega veljal za dva. Vidim vas, kako se nasmihate: pravi, da ni več mlada! Seveda ne, niti srednjih let ni, stara je. Prav če tako hočete, dasi se v tem gledanju nekoliko razlikujemo. Imam pogum reči nisem več

mlada, toda hočem poudariti, da nisem stara po duhu, po svojem gledanju na svet in življenja. Ne čutim se stare, zato sem imela pogum in voljo napisati vam te vrstice.

Ali ste se kdaj vprašale, zakaj med vas zahaja tako malo žena — starib, po vaše, ne več mladih, po moje? Pravzaprav, začnimo tako: ali ste sploh opazile, da jih ni, da se drže ob strani, da se čutijo izključene iz delovne skupnosti. Najbrž ne. Preveč ste zaposlene s svojimi problemi, s problemi žena in mater, ki so v polnosti svojega življenja, ki imajo pred seboj še dolga leta odgovornosti v zakonu, v družini, v družbi. Kdo bi mislil in se ukvarjal z njimi, ki so svoje že preživele, ki je bilo njih življenje lepo ali hudo, prijetno ali boleče, toda končno preživeto. Le kakšne probleme naj imajo še te žene! Tu bi vas pa rada ustavila. Tudi te žene imajo svoje probleme, hujše včasih, ker nimajo nikogar, komur bi jih lahko odkrile, ali pa jih sramežljivo zapirajo vase, ker se boje posmeha ali nerazumevanja. — Nerazumevanje... Ravno o tem bi vam rada na prvem mestu spregovorila. Pritožujete se, da vas današnja mladina ne razume, da se vam oddaljuje. Gospe moje, ali pa se ve potrudite, da bi danes razumele svoje matere? Kolikokrat vam uide: moja mama ali tašča je pa res nemogoča! Noče se vživeti v nove razmere in nove čase, vedno godrnja, nobena reč ji ni prav. Gospa, zakaj se pa vi ne skušate vživeti v njen svet? Ne zato, da bi se mu popolnoma prilagodili, ampak, da bi ga vsaj skušali razumeti. Mlade ste še, ne bilo bi vam težko, vaša mama ali tašča pa bi se zadovoljili z vašo dobro voljo, da jih skušate razumeti.

Na drugem mestu pa bi vas rada spomnila na tole: večina žena pride v svoja zrela leta (imenujte jih starost, če vam je tako pogodu) s svojimi duševnimi in telesnimi močmi res nekoliko izrabljenimi in utrujenimi, toda še vedno za delo sposobnimi. Še več; v teh letih, ko žene čutijo, da so svojo življenjsko nalogo več ali manj izpolnile, hočejo te sposobnosti uporabiti v službo drugih. Želijo si biti potrebne nekomu, čutiti, da nekdo pričakuje, da želi njihove pomoči. A kolikokrat jim to pustite! Odrivate jih, daste jim čutiti, da za tako in tako delo pač niso več, da tega in tega niso več sposobne opraviti. Ko bi vedele, koliko je še v njih skrite moči, duševne in telesne, ki hoče na dan, ki hoče biti izrabljena, ki hoče koristiti. Pa se skriva, se boji, se sramuje. — Ne odrivajte jih. Dajte jim priliko, da se začutijo tudi v teh letih potrebne in koristne.

In zadnje kar bi vam še rada povedala: vaša srca so polna ljubezni do moža, do otrok, do prijateljic. Naklonite te kapljice ljubezni tudi njim. Vem, da boste ogorčeno ugovarjale: saj vendar veste, da imamo svoje mame in stare tete in tašče rade. Verjamem. Toda pokazite jim to včasih tudi na zunaj. Majhna pozornost, naklonjenost, nežnost, ki vas nič ne stane, je zanje žarek, ki jim razsvetljuje včasih kaj temne dneve njihove osamelosti.

To sem vam hotela povedati, pa brez zamere.“

Gospa Zdenka zloga papir in si ne upa pogledati po navzočih. Glave so v zadregi zlonjene in v vsem prostoru vlada grobna tišina.

M. R-ova.

Vloga babice v današnji družini

Katoliška Cerkev je dvignila ženo in s tem dala družini socialni pomen. Žena se je začela prebujati in iz te globoke verske preobrazbe se je porajala krščanska družina ...

Toda, kakor vsaka doba, tako je tudi doba po vojni posegla globoko v družinsko življenje. Žena se je znašla pred težko nalogo, da iz gospodarske stiske pomaga družini do večjega blagostanja. Poiskati si je morala poklic izven doma.

Kdo bi mogel popisati srečo tistih družin, kjer je lahko babica prevzela vlogo gospodinje in váruhinje svojih vnučkov? Babica, ki bi ji že pripadel ugoden in miren prostor v življenju, je dobila nov poklic varovánke in vzgojiteljice svojih vnukov. Stopila je v novo dobo življenja, kot koristen član družine. A tudi v družinah, kjer žena ni zaposlena izven doma, je gospodinjstva pomoč babice neprecenljiva.

Obdarjena z bogatimi življenjskimi izkušnjami lažje sledi notranjemu razvoju svojih vnukov. Njen pogled na življenje je bistveno drugačen kot pri njenih hčerkah ali snahah. Babičina religiozna vzgoja je obrnjena vsa v notranjost in ne kaže pozabljati, da je izšla iz domačega vernega okolja.

Žene, ki so ves dan zaposlene izven doma, niso sposobne, da bi se ob večerih dovolj posvečale svojim otrokom. Vso to dolžnost jim odvzame babica, ki dobro pozna otrokovo svojsko naravo. S kolikšno ljubeznijo in požrtvovalnostjo vzgaja nov rod! Z njimi moli jutranjo in večerno molitev, navaja jih v vsem dobrem, da bi hodili po poti kreposti, ki naj bi se jim utrdila že v detinski dobi. Babica jih uči pokorščine, ljubezni do bližnjega, navaja jih k darežljivosti, utrjuje jim ljubezen in spoštovanje do staršev in do starih ljudi. Kadar opazi babica učinek svojega prizadevanja, vnučka ob vsakem uspehu pohvali in s tem poglobi v njih zaupanje.

Kako ta mlada srčeca prisluhnejo pravljicam in bajkam iz naše domovine, katero zna babica tako čudovito pripovedovati! Lahko bi omenila še mnogo dobrih del in skritih žrtev naših babic, za katere vedó samo one.

Babica, kot aktivna članica družine presoja družinska nesoglasja pozorneje, pravičneje. S svojo mirno navzočnostjo ustvarja toplo ozračje v družinah.

Babica, Ti si kakor lučka, ki izgoreva kot majhen plamen v samoodpovedi in tihem žrtvovanju...

Tilda E.

Materinski dan

V kuhinji sem lškala perilo. Velik kup ga je bilo in hiteti sem morala, ker je kmalu bilo treba pripraviti večerjo. Ne vidim rada, če ni pripravljena, kadar se moji najstarejši vrnejo domov. Ko bi vsaj ti moji dve roki malo več zmogli!

V dnevni sobi pa se igrata moja najmlajša. Iz gumijastih opek sestavljata hišo. Vsak dan drugačno. In vsak dan mi jo sproti podarita. „Da boš vesela...“ pravita.

Pa zaslišim: „Veš, Martin, gospodična učiteljica — argentinska — nam je danes naročila, da moramo pričeti štediti. Kmalu bo materinski dan, treba bo mami kupiti darilo. Pyti — moja argentinska sošolka, bo svoji mami podarila zlato zapestnico. Kaj pa bova midva?“

„Zlato zapestnico? To pa stane veliko. Le kje bi dobila denar? Jaz sem nekaj naštedil, pa je premalo. Ti pa itak vse sproti zapraviš in zato nikoli ničesar nimaš.“

„Saj Lucija tudi nima nič denarja. In svojega očka tudi ne more prositi. On že tri mesece nič ne zasluži. Zato je Lucija zelo žalostna.“

A tako! Že zopet enako, kakor vsako leto. Vedno se ponavlja: mami bo treba nekaj kupiti za materinski dan.

Ali sta materializem in predvsem trgovska propaganda prodrla celo v mojo družino? Končno ni nič čudnega, če se otroci navzamejo tega mišljenja — radio, televizija, izložbe — vsepovsod trgovska propaganda: materi je treba nekaj kupiti!

Kaj? Kolikor ti zmore žep. In če je žep prazen? Seveda — potem bo mati brez darila. In tebe bodo tovariši gledali pomilovalno. In ti se boš počutil najbolj nesrečno bitje na svetu. In tvoja mati s teboj. — Zakaj vse to? Zato, ker si hočejo trgovci na ta dan napolniti žep za par mesecev. Na dan, ko bi morala prevladovati ljubezen, ne denar. Praznik, ki naj bi bil najlepši v letu, postane grenak in mi vsi zagrenjeni.

Kot da bi se dala ljubezen kupiti!

Otroci, ljubezni se ne da kupiti. Ne materinske, še manj vaše otroške. Čutiti jo morate v svojem srcu in jo tudi takšno pokazati.

Po koledarju se materinski dan praznuje enkrat na leto.

Jaz pa imam materinski dan vsak dan v letu. Nenapisan, ampak občuten. Iz stoterih malih del mojih otrok občuten. Saj se oni še sami ne zavedajo, kolikokrat na dan mi ga izkažejo. Od jutra, ko se odpravljajo v šolo in pridejo pe križ na čelo, pa do večera, ko hodim ob njihovih posteljah, ko že spijo. Večje in manjše kretnje, pogledi, topla beseda.

Tisti hipi so moji najsrečnejši v celem dnevu. Srečna in Bogu hvaležna sem, da smo dan dobro preživeli in da jih imam vse skupaj, pri sebi. Hodim od postelje do postelje, pa jih gledam. Najstarejši skoro večno zaspi med knjigami in zvezki. Pospravim mu jin, ugasnem luč. Oh, ta trmasta brača, stisnjene ustnice. Le kaj se je danes vrtele za njegovim čelom? Miajsi ima navačano ob sebi misal in kitaro, saj brenka na njo predno še zaspi. In spi tako trdno in pokojno, kakor da ne bi bilo na svetu ničesar drugega, kakor mirno spanje. In ostani? Martin, ki ne mara moliti kesanja, češ — zakaj toliko besed, če se z Bogom lahko zmenim samo z dvema? Hčerka pa ima okoli sebe svoje punčke, ki morajo zaspati ob njej. Njena „družnica“ je tako velika, da navsezadnje niti ne vidim njene glavice. Ob vsakem se ustavim, vsakemu je treba kaj popraviti na postelji. Ali je pa to samo moj izgovor, da sem zvečer še lahko pri njih in ugibam, kaj jim je namenila Božja volja? Ko stojim ob njihovih posteljah — takrat še najbolj občutim moj vsakodnevni materinski dan. In vsakokrat se zahvalim Bogu, da mi jih je dal in tisti dan srečno pripeljal domov. Saj tolikokrat ne morem preko misli na matere, katerim so bili letos otroci odvzeti. Kolikšna bo njihova bol na materinsko jutro?

Tudi našim slovenskim materam so bili letos odvzeti sinovi. Vrnili se jim ne bodo nikoli več.

Ne vem, če si otroci lahko predstavljajo večjo srečo za nas matere, kadar jih imamo vse skupaj ob sebi? Čas tako hitro teče, otroci naenkrat dorastejo, kmalu jih življenje odpelje od našega doma. Potem nam ostanejo le še kakšni bežni lepi skupni trenutki; kadar bo stol ob mizi katerega njih prazen, takrat bo praznovanje materinskega dne čisto drugačno. Takrat bo treba rabiti razum. Tako, kot ga morajo rabiti naše matere v domovini, tam preko morja, ko so pred 20 leti ostale same s svojo materinsko ljubeznijo in hrepenjem po svojih otrocih.

Čudno, rada se zadržim v sobi mojih najstarejših, skoro odraslih sinov. Koliko misli in vprašanj je bilo v njej izgovorjenih? Enako, kot pred 25 leti v moji sobici. Stari — oh ne razumemo jih. Enako, kakor danes, ne razumejo nas. Enako bo z našimi otroci čez 25 let. Ko bodo očetje. Ne bodo jih razumeli, le oni bodo razumeli svoje otroke, če bodo znali uporabljati razum in če bodo ohranili živ spomn na svoja sedanja leta. Saj življenje se ponavlja in obnavlja z vsako generacijo. Samo vprašanja se stavljajo vsakokrat na drug način — pa so v svojem jedru vedno enaka.

Še nekaj. Kako srečni so naši otroci, da je sedaj možen dialog, odrasli si celo želimo dialogirati z njimi. V mojih mladih letih pa te besede nismo poznali. Kako bi si želela biti mlada v tej dobi!

Sem idealistka? Ne. Gledam življenje v rožnati barvi? Ne. Gledam ga z ljubeznijo, tako kot gledam vse delovanje svojih otrok z ljubeznijo. Pa sem mati 20. stoletja, stoletja atomov, stoletja malikovanja sexa in materializma, stoletja, ko ni v modi beseda ljubezen. Ona pa tudi sedaj obstaja, enako kakor pred tisoč leti. Brez ljubezni ne bi bilo vas, otroci naši, ne bi bilo sveta in v 20. stoletju ne bi bilo življenja.

D-ova

Za MLADINO

MICHEL QUOIST

Dnevnik Ane Marije

Petek, 26. novembra.

Zelo sem se bala in vendar sem želela, da bi srečala Angela. Danes zjutraj sem šla v šolo. Bila sem mirna in veselo sem hitela po cesti. Tedaj sem ga opazila. Prihajal je iz nasprotne strani. V prvem trenutku sem se hotela umakniti v trgovino, pa je bilo prepozno, ker me je že zagledal. Čutila sem, da se mi noge tresejo in mi srce hitreje bije. Trepetala sem kakor drevesni list v jesenskem vetru. Ko sva se srečala, mi je podal roko. Rada bi se zagledala v njegove svetlorjave oči, njegov odločni obraz; rada bi pustila počivati svojo roko v njegovi, pa sem se premagala. Smehljaje sem mu odgovarjala na nekaj brezpomembnih besed. Hitro sva se poslovila, odšla sem, ne da bi se zrla nazaj. V šoli nisem mogla slediti pouku. Bilo mi je hudo. Težil me je občutek na novo odprte rane, ki strašno boli.

Nedelja, 4. decembra.

Danes sem bila pri jutranji maši. Z zanimanjem sem poslušala pridigo, ki mi je bila zelo všeč. Prosila sem Boga, da bi bila dobra, krotka in vesela. Želim izkoristiti in posvetiti svoje življenje. Popoldne sem obiskala Marijo Dolores. Poslušali smo glasbo in se veselili. Marijina mama je pripravila malico. V mraku sem se vrnila domov.

Sreda, 7. decembra.

V šoli smo imeli nevihto. V drugem letniku je med deklicami krožil spis „Poročna noč“. Profesorica Beltran je dobila neko deklico, ki je spis prepisovala. Razumela sem jo, ko se je potem v našem razredu razburjala. Če so prebirale to pismo, ki v napačnem duhu in nespoštljivem tonu opisuje skrivnost življenja, je res žalostno. Ko sem ta spis jaz pred dvema leti brala, mi je zelo škodil.

Marjetica je pogumna. Ko smo se vračale iz šole, smo se pogovarjale o pismu. Pred vsemi dekletki je Marjetica rekla, da je spis nespodoben, da je ljubezen in zakon nekaj čudovitega in svetega in da nihče nima pravice tega smešiti in umazati. Bila je zravnana, visoka, oči so se ji svetile, vsa dekleta so jo poslušala. Občudujem jo. Vem, da je več deklet mislilo enako kakor ona, pa nobena ni bila toliko pogumna, da bi tako odločno nastopila.

Marjetica mi je posodila neko mladinsko revijo. Zelo mi je bila všeč, hitro sem jo prebrala, da sem jo lahko posodila Ivanki.

Petek, 23. decembra.

Bliža se Božič, vendar pri nas ni veselja. Očka je bolan. Čeprav je zadnje čase nekoliko boljši, vendar še ni zdrav.

Bila sem pri spovedi, ne vem, če sem jo dobro opravila. Obtožila sem se svojih napak, svoje jeze, preprirov z Aleksandrom, ugovarjanja mami. Zdi se mi, da le malo ali nič napredujem v kreposti. Rada bi se pogovorila s spovednikom o različnih težavah in dvomih, pa se nisem upala, tudi ne vem, če bi me razumel.

Včasih dvomim. Molim najrajši kadar sem sama. Ko grem iz šole vstopim v samotno cerkev. Nekaj časa premišlujem in se skušam pogovarjati s Bogom, kakor da bi se pogovarjala z dobrim prijateljem. Zdi se mi, da takrat res molim iz srca. Me Bog posluša?

25. decembra.

Z mamó sem bila pri polnočnici. Bilo je zelo lepo. Poslušala sem lepe božične pesmi; pri srcu mi je bilo mehko in toplo. Pri maši me je mama stisnila za roko in mi rekla: „Moliti moramo za očka, draga Ana Marija.“ Bila sem ginjena, pretreslo me je. Mama mi nikoli ne govori na ta način.

Zjutraj je bilo zelo lepo. Božični prazniki so zbližali vso družino. Ko sem voščila očku srečne praznike, me je poljubil in me nazval: „moja mala punčka“. Oklenila sem se ga okrog vratu. Enako tudi Aleksander. Peterček mu je sedel na kolena. Mama nas je smehljaje gledala. Naenkrat je očka postal resen, skoraj žalosten in je zašepetal: „Otroci moji, biti morate zelo dobri in prijazni z našo mamó. Potrebuje vas in morda vas bo vsak dan bolj potrebovala.“ V tistem trenutku sem se prestrašila in zaslutila, kakor da bi nam grozila nesreča. Še sreča, da se je Petrček začel pačiti. Morali smo se mu smejeti; drugače se mi zdi, da bi planila v jok. Za praznike sta nas očka in mama obdarila. Dobila sem lepo denarnico. Enako tudi Aleksander. Petrček ni vedel, kaj bi naredil, tako je bil vesel igrač.

Četrtek, 29. decembra.

Srečala sem Ireno. Sedaj dela v industrijski čistilnici za blago. Delo je naporno, vendar je morala sprejeti, kar so ji ponudili. Ni pravično, da mora mlada deklica tako delati. Ves dan stoji pred strojem. Na dveh velikih

valjih, ki se vrtita, se suši in lika blago, ki ga mora Irena zložiti. Hiteti mora, da se ji blago ne kopiči in zmečka. Dlani ima opečeni, ker je blago vroče. Za nameček vdihava soparo, ki jo duši. Včasih se ji zdi, da bo omedlela. Zelo malo delavk je njene starosti, večinoma so malo starejše. Tudi poročenih je veliko. „Te so najslabše,“ mi je rekla Irena. „Pripovedujejo umazane ljubezenske zgodbe, smešijo zakonsko življenje. Če bi jih poslušala, bi se mi ljubezen za vedno zagnusila. Tako težko je ozračje v delavnici in me moralno duši, prav tako kakor sopara, ki jo vdihavam,“ mi je potožila Irena.

30. decembra.

Leto gre v zaton. Kako sem ga izkoristila? V šoli res nisem najslabša; če bi se pa malo bolj potrudila, bi lahko dosegla veliko več.

Drugače nisem več otrok. V zadnjem času sem se precej zresnila. Vendar še daleč nisem našla ravnotežja. Še vedno sem v kritični dobi. Preveč se prepustim čustvom, ki me vodijo in res ne vem, kaj iščem. Nimam resnega cilja, včasih se sprašujem, kaj počenjam tu na zemlji.

Priredila M. M

Mladinska anketa: vprašanje narodnosti zakonskega druga

Fant in dekle med 12. in 17. letom sta sicer še daleč od trenutka, ko bosta morala odločiti o svojem bodočem zakonskem življenju, vendar o tem že razmišljata. Za Slovenca in Slovenko, ki živita v svetu, je vprašanje narodnosti zakonskega druga gotovo važno in mladina si skuša odgovoriti nanj po svojih najboljših močeh.

„Bi se rad poročil z dekletom (fantom) druge narodnosti? Zakaj?“, sprašuje anketa.

In tole so odgovori:

● Bi se poročil z drugorodcem	16 odgovorov	14%
● Ne bi se poročil z drugorodcem	27 „	23%
● Ne vem	4 „	4%
● Ni odgovorilo na to vprašanje	67 „	59%
	Skupno ...114 anketarjev	100%

Svojo odločitev anketarji utemeljujejo takole:

Bi se poročil z drugorodcem (dekleta): „Če je dober in ga imam rada, zakaj ne!“ „Mogoče bi se, a ne prav rada...“ „Ker ljubezen ne gleda na na-

rodnost.“ „Ker bi ga imela rada.“ „Če bi ga ljubila.“ „Da, če drugače ne bi bilo mogoče.“ „Da, ker ne poznam slovenskih fantov.“ „Če bi mi bil všeč.“

(Fantje:) „Narodnost ne vpliva na zakon.“ „Če bi usoda zahtevala.“ „Če bi jo imel rad.“ „Da, če je lepša.“ „Da, zato, kar se dogaja v Parku Pereyra med izleti. Veste vi kaj delajo? Če ne veste — poizvedite.“ „Če drugače ne bi mogel.“ „Da, ker je večina slovenskih deklet ošabna, ne vse.“ „Ker ni Slovenk.“

Ne bi se poročila z drugorodcem (dekleta): „Ker so vsi pokvarjeni!“ „Ker sem zavedna!“ „Ker sem zavedna Slovenka!“ „Ker sem Slovenka!“ „Da ne bi pozabila na slovenske navade.“

(Fantje:) „Ne, ker hočem, da se vzdrži slovenska emigracija!“ „Zaradi razumevanja...“ „Ker hočem ohraniti slovenski jezik.“

Ne vem: „Sem še premlad.“ „Je odvisno od okoliščin...“ „Sem še premlajna.“ „Se ne mislim na to, ker sem premlada.“

Ob branju odgovorov postane človeku težko. Koliko osebnih pogovorov bi bilo tukaj potrebno! Splošen, masiven nasvet ni lahak in skoraj gotovo ne seže do srca, kateremu je namenjen in kjer je tako potreben. Vsako poenostavljanje je v tem primeru nevarno in škodljivo. Važnejše kakor odločitev sama: Da ali Ne, je utemeljevanje te odločitve. Prav kakor ni res, da narodnost ne bi imela nobenega vpliva na zakon, tudi ne drži, da bi bili vsi drugorodci pokvarjeni. Monopola nad pokvarjenostjo nima noben narod in tudi med nami jo je na žalost preveč. Zakon tudi ne sme biti žrtev na oltar „zavednosti“. Lepo in prav je, da smo ponosni na svoj narod in da smo zavedni, a izbira zakonskega druga bi naj bila prej posledica te zavednosti, kakor pa žrtvovanje samega sebe „maliku“.

Tudi beseda „ljubezen“ utegne imeti v različnih ustih različen pomen. Ljubezen ne more temeljiti na zanikanju resnice, katere del je naša narodnost; če pa ljubezen to različnost sprejme, jo more premostiti... Ne iščimo črno-belih pravil, temveč se raje poglobimo v razmišljanje, kaj je zakon... in dajmo v tem razmišljanju narodnosti zakonskega druga pravo mesto.

Ni namen te ankete dajati na vsa vprašanja končnih rešitev, a če kje, tukaj kažemo na potrebo razgovorov z mladino, da se razjasne pojmi in, da povečamo mjr — v mladih vznemirjenih srcih.

Opomba „kaj se dogaja med izleti...“ je važen opomin, ne le vodstvu organizacij, marveč predvsem članstvu! Morala ni posledica društvenega pravilnika, ali predsednikovih pesti, temveč zgrajenosti vsakega člana. Napak sočlanov, sem kriv tudi jaz... Zavedajmo se tega, dragi moji, da smo drug za drugega soodgovorni! Vodstvu mladinskih organizacij pa bi položil na srce, bolj kakor „pažnjo“ nad zaupano jim čredo, skrb za njih formacijo. Brez te — je vsaka pažnja — pa tudi vsaka mladinska organizacija brez pomena.

Zarko

Podrti viharnik

Lesorez: Ivan Bukovec

Revolucija se začnja

Za praznik sv. Jožefa, 19. marca 1942, je Janez poslednjič organiziral v Bizoviku skupno sv. obhajilo fantov in mož v večjem obsegu. Uspeh je bil popolen; pristopili so celo redki možje in nekaj fantov, ki so doslej stali ob strani, kakor da bi hoteli dokazati: „Verujemo, čeprav je trdo in nerodno naše priznanje, verujemo v Te, Vsemogočni, ki edini moreš oteti naš rod...“

Nebo nad Slovenijo je postajalo vedno temnejše.

V mraku in nočeh so postajale skrivne sence na križpotih, zbirajoč se na nočne sestanke „ljudske pravice“. V znamenju srpa in kladiva so oznanjali novi red, ko bo svet „odrešen“ po novem „odrešeniku“ Stalinu.

Na tribuno so stopali delomržneži in govorili o delavski pravici, tatovi so terjali enakost in skrunilci zakona so pridigali o svobodni ljubezni.

Kdor od navzočih si je upal kaj vprašati, je bil osumljen, kdor je dvomil, je bil obsojen...

Padli so prvi strelji: Emer, Župec, Kikelj, najprej v Ljubljani, potem na deželi in vsi, ki so morali umreti, so bili izdajalci...

Zato je bil tisti 19. marec — tri dni po smrti Župca in en dan po Kikljevem umoru — kot glasen in odločen protest komunistični OF v Bizoviku in vsej okolici.

Pri kosilu sta se bizoviški gospod in Janez veselo razgovarjala o prazniku in cerkveni slovesnosti. Ko je gospod omenil, kako je jutranja slovesnost zares uspela in koliko fantov in mož je s prejemom evharističnega Boga javno izpovedalo svoje vero, je Janez zamišljen dostavil: „Gospod, dveh sem pa pogrešal pri obhajilni mizi — Franceta in Milana, ki sta še vedno pri partizanih. Ta dva se morata vrniti. Tako idealna fanta. Prepričan sem, da sta že spoznala prevaro in iščeta poti nazaj. Boste videli gospod, da bosta še letos na praznik Brezmadežnega spočetja tudi ta dva skupno s fanti in možmi pri obhajilni mizi v naši cerkvi. Molil bom zares in toliko časa prosil, dokler tega ne izprosim od Boga.“

Janezovo prošnjo je Bog natanko uslišal, čeprav za ceno njegove mučeniške smrti.

Proti koncu aprila je bilo na učiteljski zbornici zelo napeto. Janezov sošolec se spominja: „Rdeči v razredu so nas ovadili vodstvu OF. Na listi, ki je krožila po šoli, smo bili štirje sošolci označeni kot „voditelji izdajalcev“ ali „belih“. Prva dva sta bila Janez in Mravljeto Vinko... Janez nas je vzpodbujal, da smo še bolj skupaj držali in nismo klonili. Domači so se za Janeza zelo bali, zlasti ker se je bližal 1. maj, za katerega so rdeči napovedovali najhujše stvari.

Svojemu prijatelju Niku je Janez tiste dni zaupal: „Veš, zame je v šoli nevarno. Saj vidiš, kako komunisti delajo. Najprej so ubijali kar na ulicah. Ker je to vzbudilo prehud odpor, so začeli odvajati posameznike od doma. Priidejo in ga vzamejo, zmanjka ga in ni ga več. Mene bodo gotovo ubili v šoli ali na poti domov. Dvakrat me je že neki neznanec sledil do bloka. Pa se nič ne bojim. Bog že ve, kaj mi je na menil in kaj je zame najboljše.“

Tiste dni je po vasi razpečeval slike pokojnega mučenca Kiklja na mrtvaškem odru. Vaški komunisti so naravnost zdivjali. Ni jim šla v račun propaganda za tistega, ki so ga skušali prikazati kot narodnega izdajalca. Začeli so ga še bolj zasledovati. Toda „Janez se ni bal,“ se spominja Niko. „Pogosto je izjavljal: ‘Ako bom padel, bom umrl za Boga in slovenski narod...’ Le še bolj odločno je nastopal proti komunistom.“

30. aprila 1942 je zapisal Janez: „Dnevnik mojega življenja. Začnem s 30. aprilom 1942. Zakaj? — Moj prvi nastop. Čebela. — III. moš. razred se

je dobro obnesel, več razgibanosti skupno z Mravljeto... — Franc prvič na tečaju. Dobre volje, ker sem bil sredi naših fantov na sestanku. Doma so se bali, kaj bo prvega maja, ker so komunisti napovedali boj. Jaz pa zrem mirno v bodočnost. Saj je zame 1. maj praznik in sicer dvojen: Jezusov in Marijin; in če me bodo ubili, ne bom prvi, ki bo padel za Kristusa in Slovenijo. Če bo imela od tega korist Cerkev, moji domači in moj slovenski narod, naj me kar, saj se zavedam, zakaj me bodo. Če bom tako srečen, prosim vse, ki bodo to brali, naj grede neustrašeno naprej, naj nadaljujejo moje

delo, naj zatirajo zlasti komunizem, ki ga že od nekdaj sovražim!"

Komuniste je zelo motilo prisrčno Janezovo razmerje do izgnanega gospoda župnika. V medsebojnem razumevanju sta se povezala vedno bolj.

Za večje praznike in šmarnice sta župnik in Janez povabila še šest najboljših fantov iz vasi, da so pred oltarjem skupno peli litanije Matere božje. Takrat je bil dogodek za vso vas.

Usodna debata

„Stanje v vasi je bilo že nevzdržno,“ se spominja prijatelj Niko: „in vsako zbiranje fantov nevarno. Zato smo se nekajkrat zbrali v gozdičku nad vasjo. Tu smo se razgovarjali, kako bi se mogli uspešno postaviti po robu vaškim komunistom. Terenci so to zasledili. Da bi nas umazali, so vrgli v vas laž, da se zbirajo belogardisti, ki imajo namen izdajati okupatorju njim neljube ljudi. Ko so bili nekateri vaščani z našim „izdajstvom“ in drugimi spretnimi komunističnimi lažmi že preslepljeni, so se upali že javno izjavljati, da je treba v vasi likvidirati skupino belogardistov. Tako so nameravali s pomočjo oboroženih partizanov obkoluti vas, sklicati v njej zborovanje, pobrati vse njim nasprotno ljudi, jih odpeljati v gozd in tam likvidirati.“

Kot že večkrat v zadnjih mesecih so prišli komunisti nekega večera v maju pod mežnarjevo okno, ker v hišo se niso upali, in vabili Janeza: „Danes ponoči imamo v hribu sestanek. Pridi!“ Skušali so ga na lep način zvabiti v gozd, da bi se ga lažje znebili.

„V hribu se zbirajo ponoči zveri. Ponoči pošten človek tam nima nič iskati,“ jim je odgovoril. „V nedeljo popoldne, po nauku, na sredi vasi, pa kadar hoče-

te. Pogovorili se bomo kar vpricho vseh.“

In res so prišli komunisti v nedeljo, 10. maja 1942, po nauku na vas pod Debenčev kostanj. Večino so imeli komunistični somišljeniki. Glavno besedo je imel Bajtarjev France in vsi so ga poslušali z odprtimi usti. Ko je prišel sredi pogovora o Stalinu tudi Janez s svojimi. Dolgo so se dajali. Vsak je povedal svoje. Debatirali so o papežu, škofu, ki zagovarja in pokopava take narodne izdajalce, kot je bil Kikelj, o OF itd.

Janez se ni ustrašil. Pogumno je nastopil in odločno pobijal njih ugovore. Dokazoval njih zmote, in jim držal cele govore. Podajal je iz srca in prepričevalno. „S pobijanjem svojih nasprotnikov imate jasne zločinske načrte,“ je dejal vodilnim komunistom. „Mi o tem ničesar ne vemo,“ so tajili. „Potem vam jih lahko sam dokažem,“ je dejal Janez: „Zasledil sem jih v nekem novejšem Poročevalcu. V aprilu sta mi prišli v roke dve številki Poročevalca, ena bolj nedolžne vsebine za kaline, druga ostrejša za prave komuniste. Hujšega Poročevalca mi je nekdo dal, ki ni vedel, kakšen sem, v njem so zanimivi načrti. Drugi, ki me je poznal, mi je dal milejšega.“

Prisotni so napeto poslušali, tudi oni, ki so še malo prej verjeli vse Bajtarjeve laži in obrekovanja. V vsem so dali Janezu prav in mu pritrjevali. Komunist je ugovarjal: „To ni res, morda je bila slučajna pomota,“ je dodal Bajtarjev France. Navzoči so se zasmejali in ponavljali: „Slučajno, pomota.“ Ko je France opazil, da se nagibajo k Janezu, se je ujezil in zavpil: „Ti si hudič! Kje ti vse to jemlješ, le kje vse to izveš? Ta hudič tako govori, da bo še nas pregovoril. Fantje pojdemo!“ S tem je bila javna debata končana.

Privedil Ivan Korošec

Dnevnik Janeza XXIII.

Nedelja, 18. decembra (1898) duhovna obnova

Načela, povzeta iz premišljevanj pri duhovnih vajah leta 1898

1. Bog je moj veliki Gospod, ki me je iz nezaslišane dobrotljivosti priklical iz nič da bi ga hvalil, ljubil, mu služil in delal za njegovo čast. Jaz sem torej popolnoma božja stvar in zato ne morem in ne smem delati nič drugega kot to, kar Bog hoče, kar je v njegovo

slavo. Zaradi tega mora vsako moje dejanje, vsaka moja misel, vsak moj dih stremeti za večjo slavo božjo — ad maiorem Dei gloriam. Iz tega sledi: Kadar delam le za svojo čast, kadar se trudim, da bi ustregel zgolj samoljubju, izdajam božje načrte, hodim stran od ceste, postajam nekoristen človek. uporen svojemu dobremu Gospodu, in zavračam tisto plačilo, ki mi ga je pripravil. Katera krivica je bolj kruta za Sree Jezusovo, ko ga tako zapustim!

in tako slabo uporabljamo tiste darove, ki mi jih je dal, da bi ga ljubil in delal za to, da bi ga drugi ljubili?

Ptice v zraku, ribe v vodi, zveri v gozdu, vse živali na zemlji služijo Gospodu dosti bolje kot jaz. Kakšna sramota zame, če poln samega sebe puštam, da me divje živali prekašajo v hvaljenju Stvarnika!

2. Kadar je priložnost, da bi se povzdigoval nad druge, da bi ustrezal samoljubju, glej lepo zdravilo, ki me bo ponižalo: misel na velikega grešnika, ki sem jaz, jaz ki nisem vreden, da bi se prikazal pred mojim Jezusom, jaz, ki bi moral zahvaljevati Gospoda in bi moral imeti za čast, da ravna z menoj kot z zadnjim, pa ne prav z zadnjim izmed tovarišev, ampak z zadnjim izmed ljudi.

3. Klerik sem; zato se moram spominjati vedno, da je vsak, čeprav še tako majhen pregrešek pri meni vedno najhujši in se ga moram izogibati, kakor bi bil smrtni greh, o katerem ne bi smel vedeti niti imena. Predvsem se moram spominjati vedno tistega reka sv. Bernarda: „Nugae inter saeculares nugae sunt; in ore sacerdotis blasphemiae. — Lahkomiselnosti so med posvetneži lahkomiselnosti; v ustih duhovnikovih pa bogokletja.“ (De consideratione, knjiga II, pogl. XII; P. L., 182, 756)

In misli na to, da od tega pregreška ni bilo nikdar ločeno kako moje dejanje! Kje je tisti dobri semeniščnik, kakor sem sam o sebi menil? Kakšen udarec je to za moje samoljubje!

4. Klerik sem; zato moram biti v razmerju do Boga kot angel. Kako

srečen primer! Božja previdnost je prav hotela, da spoznam to dolžnost, in je odredila, da so me krstili z imenom Angel. Kakšna sramota zame, da me vedno kličejo z imenom Angel, ko bi moral biti angel po obnašanju, pa dejansko nikoli nisem bil. Ime Angel mora torej biti zame spodbuda, da bom resnično angelski klerik.

Zato moram, kadar slišim, da me tako kličejo, truditi se tako, da bo to moje ime zbuvalo v meni misel na popolnost, do katere moram dospeti, hkrati pa povzročilo, da bom obudil dejanje ponižnosti ob misli, kako me kličejo in kakšen sem v resnici, to je vse kaj drugega kot angel.

5. Moj Bog, kaj je to telo, ki ga tako ljubkuješ? Ali bolje: s sv. Bernardom bom vprašal: „Quid fecisti? Quid es? Quid eris? — Kaj si storil? Kaj si? Kaj boš? (Pr. Var. et brev. docum., 2: P. L., 184, 1174: Quid fuisti? Quid es? Quid eris? — Kaj si bil? Kaj si? Kaj boš?). In bom z njim odgovoril: „Corpus humus, fama fumus, finis cinis — Telo bo prah, slava dim, konec pepel.“ In jaz ljubkujem to telo, to vrečo gnilobe, to gnezdo črvov; in jaz žalim Boga, ker ga tako varujem! Kakšna neumnost, kakšna nespamet! Kaj pa duša? Uboga duša! Še sreča, da si domišljam, da sem moder in pameten človek! Dragi moj, treba je povesiti tisto glavo, ki je tako polna dima, treba je, da mislim nizko o sebi, drugače bi hodil kot slepec in bi padel.

6. Prelepa misel! Angel iz raja mi je vedno ob strani in kljub temu je hkrati neprestano ljubeznivo zamaknjen

v Boga. Kakšna slast že samo misel na to. Jaz sem torej vedno pod nadzorstvom angela, ki me varuje, ki moji zame, ki čuje ob moji postelji, kadar apim!

Kakšna misel, pa hkrati kakšno osramočenje zame! Kako bi mogel gojiti nekatere ošabne misli, govoriti nekatere besede, izvrševati nekatera dejanja vpričo svojega angela varuha. In vendar sem to storil! O duh, ki me spremljaš, daj, prosí Boga zame, da ne bom nikdar več naredil, govoril ali mislil stvari, ki bi mogle žaliti tvoje prečiste oči.

7. Če v tem življenju čutim rdečico in ne vem, kako naj se prikažem pred predstojnikom, čeprav je samo nezadovoljen z menoj in z mojimi dejanji, kakšen strah bi moral okušati ob misli, da se bom moral prikazati pred Bogom, ki je nejevoljen nad menoj, prikazati pred svojim Stvarnikom, pred svojim Očetom, pred svojim Jezusom, ki takrat ne bo več moj ljubitelj, marveč moj srdit sovražnik? In moj angel varuh? In kaj bo rekla moja Mati Marija takrat, ko me bo Bog obsodil? Ubogi angel! Uboga Mati!

In te stvari verujem, pa vendar moram, kadar se ne obnašam tako, kakor bi se moral, prenašati grajo svojih predstojnikov in še mnogo bolj najstrašnejšo grajo Boga. Kakšna nespamet! Treba je že vendar končno razumeti s sv. Pavlom: „Si nosmetipsoi dijudicaremus, non utique iudicaremur — Ko bi mi sami sebe presojali, bi ne bili sojeni“ (1 Kor 11, 31).

8. Vedno moram sam sebe prepričevati o tejle veliki resnici: Jezus od mene, klerika Angela Roncallija noče samo povprečne kreposti, ampak najvišje; ne bo zadovoljen z menoj, dokler ne postanem svetnik, ali si vsaj ne pridam z vsemi močmi, da bi postal svetnik. Toliko in tako velike so milosti, ki mi jih je dal v ta namen.

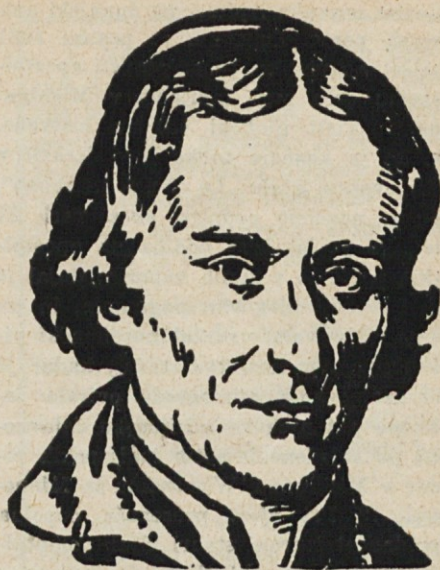
1. januarja 1899, pri mesečni duhovni obnovi

Čeprav smrt mojega predragega duhovnega voditelja Isacchija in prihod novega duhovnega voditelja mojih zadev nista veliko spremenila, vendar sta povzročila kako majhno spremembo: tako me npr. nov duhovni voditelj gotovo ne pozna tako, kot me je Isacchi; zato tudi še nimam tiste zaupljivosti, kakor sem jo prej imel; treba mi je pač časa, pa se bodo zadeve uravnale. Kar dalje zadeva zapisovanja mojih majhnih stvari, kakor sem delal od preteklega leta do zadnjega meseca, se zdi, da nov duhovni voditelj ni preveč ogret za to, kakor je bil prejšnji. Končno eden misli tako, drug pa drugače. Zato je razumljiva praznina od zadnjega datuma do danes. Pa to naj bo povedano mimogrede. Rajši preidimo na „tu autem — ti pa“.

Misel na smrt, ki jo je oživilo najnovejše žalovanje v semenišču zaradi smrti duhovnega voditelja Isacchija in jo sedaj obnovila smrt mojega predragega ravnatelja Hiacinta Dentella — Bog naj mu da pokoj in sprejme v družbo mojega objokovanega župnika in duhovnega voditelja Isacchija — me je močno pretresla.

Poslovenil dr. F. Žakelj

Nova knjiga o Baragu

kardinal Amleto Cicognani,

Proti koncu 2. vatikanskega cerkvenega zbora je pri znani italijanski založbi Marietti v Torinu izšla obsežna knjiga (344 + II str.) z naslovom *Una sola cosa e necessaria* (Le êno je potrebno) in z lepo barvno naslovno podobo Friderika Baraga. Pisatelj profesor Fernando BEA namreč v knjigi podaja življenjepis našega rojaka misijonarja in prvega škofa v Marquettu. Življenjepis je v glavnem podan po Jakličevi knjigi, ki je 1951 izšla v drugi, v marsičem izpopolnjeni izdaji; uporablja pa tudi izsledke drugih del, zlasti seveda ameriških, na prvem mestu Jos. Gregoricha (iz l. 1932).

Knjiga ima tri predgovore, vsi trije so za nas mikavni zato bi radi opozorili nanje. Prvi govor je napisal vatikanski državni tajnik

ki je bil sam dalj časa v Združenih državah Sev. Amerike kot zastopnik sv. stolice in je tedaj sam proučeval zgodovino krščanstva v novem svetu; o tem je napisal tudi knjigo *Svetost v Ameriki* (*Sanctity in America*. Patterson. New York. 1940). Zato nam je njegova sodba o Baragu še celo dragocena. Kardinal najprej govori, iz kakšnih osnov raste božje kraljestvo na zemlji in našteva nekaj velikih mož, ki so se odlikovali v pokristjanjevanju obsežnih ozemelj v Ameriki, med njimi bl. Johna Neumanna, ki je bil povzdignjen na oltar 1963. Potem nadaljuje:

„Eden takih velikih duhov je bil tudi Slovenec Friderik Baraga; bil je iz odlične družine s plemenito vzgojo, pa se je odpovedal graščini in odlično oprav-

ljenim pravnim izpitom na dunajski univerzi, postal duhovnik in pozimi 1831 prišel v Ameriko, da se posveti apostolskemu delu med Indijanci v Michiganu... Tisti globoki čut za bistveno, ki se je kasneje toliko lepo izrazil v škofovskem geslu „Le êno je potrebno“, ga je nenehno podpiral skozi vseh 37 let, ko je bil brez oddiha na apostolskih potih in v silnih naporih; dajal je veliko moči njegovim pogumnim in trdim odločitvam, vzdržal na junaški višini njegovo vero tudi tedaj, kadar je nerazumevanje mimogrede oviralo samotno pot njegove misijonske delavnosti po zaledenelih potih indijanskih rodov v Michiganu, Wisconsinu in Minnesoti...“ Pri njem preseneča popolna predanost izbrani stvari kljub domotožju, pritožbam občutljive in negovane narave; taka čustva je zmeraj obvladoval in premagoval s plemenitim, nikoli nasilnim in nenaravnim nastopom svoje ljubezni do Gospoda.“

„Bil je nadarjen mladenič, odlično izobražen mož, poznal je udobje, ki ga nudi omika dobre evropske družbe, saj je v nji zrasel; ko se je pa pridružil Indijancem, je bil eden izmed njih, je živel čisto po njihovih običajih, je z njimi preživel neskončno ostre zime v bornih kočah, hodil za rodovi v njihove sezonske lovske postojanke, jedel njihove jedi, delil z njimi siromaštvo, branil njihove pravice, govoril njihovo težko govorico in postal njen občudovani poznavalec, saj je napisal prvo slovnico njihovih pogovorov poučne in verske knjige v tem jeziku“ ... „Bil je duhovnik, apostolski vikar za Gornji Michigan, prvi škof v Sault Ste-Marie in Marquette, pa ni nikoli odnehal, rajši

še rasel v tistem polnem občestvu življenja in dela s svojo čredo, tako da bi se ne dalo reči, da je iz drugih krajev in druge kulture, ne pa otrok indijanskih rodov, katerim je bil iz ljubezni vsem vse. Še smrt je prišla kot zadnje dejanje ljubezni do otrok; ko je bil 1868 na drugem splošnem cerkvenem zborovanju v Baltimoru in ga je hudo prizadela kap, ni hotel ostati v obmorskem mestu z milejšo klimo, marveč se je odločno vrnil na sever med svoje zveste, da je nekaj mesecev kasneje med njimi umrl kot nadvse ljubljeni oče in resnični dobri pastir.“

„Njegova osebnost je mogočno odmevala v letih neposredno po smrti; katoliški Slovenci v Ameriki so ustanovili Baragovo zvezo z namenom, da spomin na velikega pastirja ohranijo živ med Slovenci v Ameriki in da z molitvijo in živim navdušenjem dosežejo, da pride Baraga — kakor želimo vsi — do časti oltarja.“

Te velike besede hvale in občudovanja je veliki cerkveni dostojanstvenik sklenil s priporočilom življenjepisa s toplo osebno občutenimi besedami:

„S priskrbinim zadovoljstvom, kakor da sem izkazal škofu Baragu dolžno čast in navezal z njim stike ljubezni in prijateljstva, ki so se mi rodila že tedaj, ko sem med svojim bivanjem v ZDA z občudovanjem spoznaval sadove njegovega dela, priporočam svetu ta življenjepisa in mu želim popoln uspeh.“

Drugi predgovor je napisal ljubljanski nadškof dr. Jože Pogačnik

Najprej izraža veselje ob odlični knjigi, ki predstavlja svetu življenje in delo našega rojaka Friderika Baraga, potem po nadaljuje: „Kmalu bo minilo sto let († 19. jan. 1869), kar je umrl, in vendar ta leta niso kar nič zastrla živega zgleđa njegovega duhovniškega življenja in neprekosljivega delavca v Gospodovem vinogradu. Zato bi radi, da bi nam bil zmeraj pred očmi pri vzgoji duhovnikov in iskanjem novih pobud v dušnem pastirstvu. Ob njem se je vnel misijonski poklic mladega češkega bogoslovca Janeza Nep. Neumanna; odšel je v Ameriko, postal redemptorist, škof v Filadelfiji in ga je sv. oče Pavel VI. razglasil 1963 za blaženega“. Potem govori o sv. Alfonzu Ligvoriju in sv. Klementu Dvořaku (Hofbauerju) in o njunem ljubezenskem osvajanju duš, nato pa o janzenističnem hladu, ki je ob koncu 18. in v prvi polovici 19. stoletja prevzel vse naše javno versko življenje po vplivu cesarja Jožefa II. Potem pa nadaljuje:

„Ljubezen do duš je nagnila Friderika Baraga, da se je po srečno opravljenih pravnih študijah odpovedal graščini in postal duhovnik ljubljanske škofije. Ljubezen do duš je odmevala iz ust in del mladega kaplana na dveh velikih župnijah in utirala pot novim smerem dela v dušnem pastirstvu bodi na prižnici, v spovednici, pri obisku bolnih in siromakov ali pri različnih pobožnostih. Novi duh ljubezni je zelo hitro osvojil ljudske množice onih časov, da so se ljudje od blizu in daleč zgrinjali okoli njega. In ker ni mogel osebno doseči vseh, je začel pisati knjige, ki so še danes v časti pri ljudeh... Ljubezen do duš ga je slednjič pripeljala

V Marquettu v Združenih državah, kjer je bil sedež Baragove škofije in kjer je Baraga, prvi michiganski škof, pokopan, je škofijsko sodišče, ki preiskuje njegovo življenje, začelo delovati. Postulator, ki se poteguje za Baragovo razglasitev blaženim, je msgr. Szoka.

Veliko zaslug za postopek ima sedanji marquettski škof Tomaž Noš, ki je poljskega rodu in zna tudi poljsko. Ljubljanski nadškof ga je na koncilu obiskal in mu priporočil, naj se še dalje zavzema za škofijski postopek.

Zadnji božič sta Baragovo domovino z avtom obiskala dva marquettska duhovnika, Dominik Zadra in Jakob Olivier, oba iz Michigana, ki študirata v Rimu cerkveno pravo. Bila sta v Baragovi rojstni vasi, v Mali vasi pri Dobrničju, in Metliki. Pred štirimi leti je Baragovo staro domovino obiskal msgr. Zryd, rektor ameriškega zavoda za duhovnike v Rimu. Profesor dr. Franc Jaklič, ki je napisal Baragov življenjepis — izdala ga je družba sv. Mohorja leta 1931 — se je zdaj mnogo let ukvarjal z raziskavo Baragovih svetniških kreposti. Ta bo v škofijskem postopku zaslišán kot pričá. Prav tako bo nastopil kot pričá znani Jože gorič, ki zbira gradivo za Baragov življenjepis in je bil zadnje veliko noč v Rimu.

Za Baragovo razglasitev blaženim moramo veliko moliti, prav tako kakor za Slomškovo.

kot misijonarja v daljne zamrzone kraje Michiganских jezer.

...Nikoli ni iskal sam sebe, ampak se ves dal dušam. Učil se je indijanskega jezika, jim napisal slovnico in prve verske knjige. Tako je posnemal zgled slovanskih apostolov sv. Cirila in Metoda in prinesel Indijancem z lučjo vere hkrati tudi luč omike.“

„Prepričani smo da bi bilo v veliko spodbudo ne le nam, njegovim rojakom, marveč prav tako velikanskim pokrajina- nam njegovih ameriških misijonov in vsem, ki bi spoznali njegovo delavnost, če bi junaške kreposti velikega škofa slovesno priznala tudi Cerkev...“ (XI. sl).

Besede škofa Noa

Tretji predgovor je napisal sedmi Baragov naslednik na škofijskem sedežu v Marquetteu, škof Thomas L. Noa. Po besedah veselja ob novem življenjepisu nadaljuje: „Friderik Baraga je vsekakor junaška osebnost. Obdarjen je bil z darovi brez primere in s tako neutrudljivo močjo, da bi bil kot človek iz odlične družine in skrbne vzgoje prav gotovo lahko postal ugleden mož v svoji domovini... Fr. Baraga je bil duhovnik in je preziral stvari tega sveta; bil je ves božji in goreč v neizčrpni ljubezni in se je zmeraj obračal do vseh s plemenito širokopoteznostjo. Zato je klic indijanskih misijonov ganil njegovo dušo in se ni pomišljal, da zaradi Gospoda zapusti domovino in ljube domače, da se odreče vsakemu človeškemu pričakovanju sijajne prihodnosti, da se sprijazni s pomanjkanjem in bedo med rdečkožci, za katerih zveličanje

se sklenil prenesti vse žrtve in vsa najplemenitejša prizadevanja...“

„Upam, da se bodo mnogi bravci v občudovanju svete in neugnane Baragove osebnosti pridružili nam v Marquetteu in toliko drugim po Združenih državah in se priporočali mogočnemu posredovanju tega junaka vere, tega gorečega apostola, ki si je izbral za geslo: ‚Le čeno je potrebno‘ — zveličanje duš“.

Knjiga je pisana zelo mikavno, okviri Baragove osebnosti so v marsičem novi, zato bo tudi za dobre poznavalce Baragovega življenja poučna in dobrodošla.

Molitveni namen

Oktober:

Splošni: da bi vsi gledali na katoliško Cerkev kot na steber in temelj resnice (1 Tim 3, 15).

Misijonski: da bi mladina bolj gojila in utrjevala narodno zavest.

Molitvena zveza za slovensko domovino: za ohranitev verske in narodne zavesti v Sloveniji.

November:

Splošni: da bi se ločene vzhodne Cerkve po vzgibu milosti popolnoma združile s katoliško Cerkvijo.

Misijonski: da bi katoličani Južne Amerike s svojim socialnim delom obvarovali delavsko mladino južnoameriških držav pred komunizmom.

Molitvena zveza za slovensko domovino: da bi Bog obudil med Slovenci nove apostole zedinjenja, kot so bili Slomšek, Grivec in drugi.

SVETOVNE NOVICE

● Škofje Južne Afrike obsojajo rasizem

Škofje Južne Afrike so na skupni seji ponovno obsodili rasizem, ki ga izvaja tamkajšnja vlada. Tako ravnanje žali človeško dostojanstvo in nasprotuje božjemu zakonu. Opozarjajo tudi na veliko škodo, ki jo povzroča dejstvo, da morajo delavci živeti ločeni od svojih družin. Škofje izražajo vročo željo, da bi končno prišlo do pravične rešitve tega vprašanja.

● Slepici in gluhonemi pri Pavlu VI.

V času papeževih počitnic v Castelgandolfu so prekinjene splošne avdiencie. A sv. oče kljub temu naredi izjemo in sprejme kako skupino. Tako je sprejel skupino slepcev in gluhonemih. Srečanje je bilo zelo prisrčno. Obljubil je bolnikom svojo molitev, istočasno se je sam priporočil njihovim molitvam.

● Francoski škofje v Lurdu

21 francoskih škofov, ki so bili med vojno ujetniki ali deportirani, so meseca septembra romali skupaj v Lurd. Na to romanje so povabili tudi vse francoske duhovnike, ki so trpeli isto usodo.

● „Misereor“ — „Ljudstvo se mi smili“

Nemška vlada je sklenila, da bo povečala svoj prispevek dobrodelni organizaciji nemških katoličanov „Misereor“. Ta nabirka je namenjena tudi

pripadnikom drugih veroizpovedi, ne samo katoličanom. Vlada je pokazala svojo naklonjenost tudi s tem, da je odlikovala ravnatelja msgr. Dossinga z velikim križem za zasluge. Omenjeno nabirko izvedejo vsako leto o postu in je letos znašala 14 milijonov dolarjev.

● Akademiki — počitnice — delo

200 kanadskih visokošolcev se je letos odpovedalo običajnim počitnicam. Odšli so v Mehiko, kjer so pomagali kot bolniški strežniki. Sodelovali so tudi pri verskem pouku. Tudi od drugega isto poročajo. Znak velikodušnosti in ljubezni do bližnjega v srcih današnjih akademikov!

● Z otoka Cipra v Lurd

25 katoličanov s Cipra je prišlo v Lurd, da so molili za mir na Cipru in v svetu. Med romarji je bil tudi ciprski predstavnik pri Združenih narodih Ahil Kyprianu.

● Predsednik Srcu Jezusovemu

V navzočnosti nad 20.000 vernikov je predsednik republike Kolumbije dr. Valencia obnovil posvetitev dežele presv. Srcu Jezusovemu. Posvetitev je priprava na mednarodni evharistični kongres, ki bo v Bogotá (Kolumbija) leta 1968.

● Afrikander in zulu

Številni misijonarji, ki so v zadnjem času prišli v Južno Afriko, so se z lah-

koto naučili jezik afrikander s pomočjo novega načina že v 15 dneh. Novi moderni način pouka vsebuje 1300 osnovnih začetnih besed. Ta način je po dveh letih izdelala posebna znanstvena skupina strokovnjakov. Sedaj bodo pripravili enak način za učenje jezika zulu.

● Jugoslovanski marmor za oltar v Angliji

En sam kos, monolit belega marmorja, ki tehta 19 ton, največji, ki so kdaj koli odlomili v Evropi, so prepekljali v Liverpool (Anglija). Ogromni blok, za katerega so potrebovali dve leti raziskavanj, so odlomili v lomu marmorja v Jugoslaviji. Poročilo ne pove kje v Jugoslaviji. Ta ogromni marmornati blok bo predstavljal veliki oltar v središču nove stolnice v Liverpoolu, ki bo zgrajena v obliki okroglega paviljona.

● 1.000 dolarjev za gobavce

Skupina katoličanov vojaškega okrožja v Washingtonu je zbrala nad 1.000 dolarjev za 250 gobavcev, ki so v bolnišnici v Ben Sanu, 28 milj daleč od Saigona.

● Prvi diakoni v Braziliji

V San Salvadorju v Braziliji se je začela pripravljati prva skupina za službo diakonov. Tečaj bo trajal dve leti. Udeležuje se ga 9 mladih poročenih mož. Službo bodo vršili v krajih, kjer posebno primanjkuje duhovnikov.

● Osmina za poklice

Od 20. do 28. avgusta so imeli v Angliji in na Irskem molitveno osmino za duhovniške poklice. Slovesnosti v posameznih dneh osmine so vodili angleški in irski škofje.

● Anglikanci popravljajo krivice

Skupina anglikanskih vernikov je darovala denar za spominsko ploščo v kapeli mučencev karmelskega samostana blizu Londona. Na razne načine hočejo zadostiti za trpljenje, ki so ga prenašali katoličani v času kraljice Elizabete. Pred časom so prinesli kelih in ciborij v samostan, kjer je bilo mnogo katoličanov obešenih. Pobudo za zaduščenje je dal dr. Hubert Box, vikar anglikanske cerkve sv. Barnaba v Sussexu.

● „Prijatelji zidarjev“

Nad 4.000 prijateljev graditeljev bo letos nudilo svoje delo na 119 stavbiščih v različnih državah zahodne Evrope.

● 160 križev

Belgijski škof De Smedt je v posebni slovesnosti izročil križ 160 misijonarjem — duhovnikom, redovnicam, misijonskim pomočnikom —, ki so odpotovali na razne misijonske postaje.

● „Katoliško bratstvo bolnikov“

V Strassburgu (Francija) so 28. julija zaključili prvi mednarodni kongres „Katoliškega bratstva bolnikov“. Udeležilo se ga je okoli 200 predstavnikov iz 12 evropskih in afriških dežel. Sv. oče je zborovalcem poslal posebno pismo, v katerem poudarja visoki krščanski pomen trpljenja.

● Na Holandskem „volijo“ novega škofa

Pri nedeljskih mašah, 29. maja t. l., so po vseh cerkvah škofije 'S-Hertogenbosch (Holandska) brali pastirsko pismo, v katerem jim osrednje cerkveno vodstvo daje možnost, da „volijo“

novoga škofa, po smrti msgr. Bekkera (+ 9. maja t. l.).

Pastirsko pismo omenja, da bo sv. oče imenoval novega škofa, a daje možnost vernikom, da predlagajo tri kandidate, in jih torej prosi, da izrazijo svoje želje in „glasove“.

● Mehika odklanja zvezo z Vatikanom

Mehikanska vlada je uradno objavila svoje stališče glede diplomatskih odnosov z Vatikanom. Tajnik za zunanje zadeve je to sporočil javnosti z izjavo: „Ni nobene možnosti za obnovitev prekinjenih diplomatskih odnosov.“

Največja ovira je člen 130. državne ustave, ki neprizanesljivo določa: „Državni zakonik ne priznava pravne osebnosti verskim skupnostim, ki se imenujejo Cerkev.“

● Zakaj ni poklicev?

Kard. Ritter odgovarja: „Duhovniških poklicev ni, zaradi odlašanja notranje obnove Cerkve (po zamisli Janeza XXIII.) in ker mladini ne prikažemo Cerkev kot dinamično organizacijo, v kateri ima mladina odločilno vlogo. Če mladina spozna važnost Cerkve in duhovniškega ali redovniškega poklica, potem ni daleč od pritrilnega odgovora, če so le dane zadostne naravne, umske in duševne sposobnosti.“

To je smisel govora kard. Ritterja, nadškofa v St. Louisu (ZDA) pred okoli 2.000 zastopniki na zborovanju za duhovniške in redovniške poklice.

● Msgr. Guerry se je odpovedal škofiji

Znano je, da se je msgr. Emil Guerry, nadškof v Cambrai (Francija),

odpovedal vodstvu nadškofije. S tem je sam dal zgled in prvi spolnil svoj predlog na koncilu, da bi se škofje odpovedali škofiji po 75. letu starosti.

A manj znane so njegove misli iz leta 1954., ki izražajo plemenitost in veličino njegovega značaja: „Pravi voditelj je tisti, ki zna predvideti prihodnost in jo tudi pripravi tako, da organizira sedanost in da ohranja živo zavest (v sebi), da je le 'nevredni služabnik' ter da bo po njegovem odhodu z vodstva škofije krajevna cerkvena skupnost s prihodom mlajšega naslednika deležna novega zagona.“

In sedaj, ob odpovedi škofiji je dejal: „Prišel je trenutek, da sam uredničim zamisel, ki sem jo zapisal leta 1954.“ Naslednik msgr. Guerrya v vodstvu škofije Cambrai bo njegov dosežani pomožni škof msgr. Jenny.

● Župnija je res ljudska

V župniji Vstalega Kristusa, v škofiji Girardot (Kolumbija) že dve leti verniki sami skrbе za upravno in gospodarsko vodstvo župnije. Ta dveletni poizkus pod vodstvom škofa msgr. Gonya nima samo namena preložiti odgovornost na ljudi, ampak predvsem utrditev zavesti, da so vsi delujoči in odločujoči člani verske skupnosti.

Poslovna doba osrednjega farnega odbora traja eno leto. Novi odbor volijo vsako leto na veliko noč po glavni slovesni maši z ljudskim glasovanjem.

● Sv. maša v 205 jezikih

„Notitia“, glasilo odbora za izvedbo koncilske obnove bogoslužja ugotavlja, da danes na petih celinah darujejo sv. mašo v 205 jezikih. In to: v 29 jezikih v Evropi, v 56 jezikih v Aziji in v 117 jezikih v Afriki.

PRIMORSKA

● Tečaj slovenskih zamejskih duhovnikov. Šesti dušnopastirski tečaj slovenskih duhovnikov v zamejstvu je bil v Trzizmu (Tricesimo) pri Vidmu. Udeležilo se ga je 90 duhovnikov. Tečaj je trajal od 22. do 24. avgusta.

Predavali so: dr. Alfonz Čuk (ZDA) o predmetu „Psihologija v dušnem pastirstvu“; Vinko Žakelj o dušnopastirskih problemih našega časa; laik prof. Rebula iz Trsta o vprašanju „Kako si predstavljamo slovenskega duhovnika po koncilu“. Zaključno predavanje je imel msgr. dr. Janez Vodopivec (Rim) o „Verski strpnosti in svobodi na koncilu“.

Poročali so: msgr. dr. Maksimilijan Jezernik o Slovenskem duhovniškem zavodu v Rimu; dr. Filip Žakelj (Argentina) o Južnoameriški Baragovi zvezi in dr. Franc Šegula (Rim) o Slomškovem postopku za proglasitev blaženim.

KOROŠKA

● Slovenski novomašniki na Koroškem Med sedmimi letošnjimi novomašniki krške škofije so bili trije Slovenci: Valentin Kapus iz Bilčovsa, Janez Komar iz Kazav in Peter Sticker iz št. Petra v št. Jakobu v Rožu. Posvečeni so bili 3. julija v celovški stolnici. Prvo daritev so opravili vsak v svoji fari, in sicer prvi 17. julija, ostala dva pa 10. julija. Novomašnikom želimo veliko božje pomoči in blagoslova, pa velike ljubezni do slovenskega koroškega človeka!

● Za verouk v slovenščini

Narodni svet koroških Slovencev je pred kratkim izdal brošuro v nemščini pod naslovom „Za verouk v materinščini“. V izjavi Narodni svet opozarja

SLOVENCİ V SVETU

na krivične določbe manjšinskega šolskega zakona in odloka celovškega škofijskega urada iz leta 1959.

V knjižici Narodni svet koroških Slovencev zahteva spremembo teh določb in objavlja dokumente o dolgoletnem prizadevanju Slovencev na Koroškem za pravično in primerno ureditev pouka v šolah na Koroškem.

Ob tej priložnosti Narodni svet Slovencev na Koroškem ponovno zahteva od krškega ordinariata spoštovanje načela Cerkve, naj bo verouk v materinem jeziku. Saj je tudi Pij XI. izjavil: „Cerkve ne sme biti nikdar in pri nobenem narodu sredstvo za raznarodovanje.“

AVSTRALIJA

● „žegnanje“ v Melbournu

V Melbournu tamkajšnji dušni pastir za Slovence p. Bazilij OFM z velikimi žrtvami gradi slovensko središča: kapelo, posvečeno sv. Cirilu in Metodu ter slovensko dvorano. Ob prazniku slovenskih apostolov so Slovenci v Melbournu imeli letno žegnanje.

NOVICE iz SLOVENIJE

● **Ljubljanski nadškof odšel v Ameriko.** Na praznik Marijinega Srca je ljubljanski nadškof dr. Jože Pogačnik zvečer maševal v ljubljanski stolnici, ki so jo verniki napolnili. Med mašo se je od svojih vernikov poslovil z nagovorom. Povedal je, da je glavni namen njegove poti v Ameriko pospešitev postopka, da bi bil Baraga proglašen za blaženega. Zato se bo v Baragovi škofiji Marquette sestal z vsemi osebnostmi, ki vodijo postopek. V sredo, 24. avgusta, dopoldne so zastopniki nadškofije spremili g. nadškofa na letališče v Zagreb, odkoder je z letalom švicarske letalske družbe Airswiss odletel preko Zuericha v Chicago. Na poti ga spremlja župnik Darko Slapšak. Domov se bo vrnil 6. oktobra 1966.

● **Josip Vidmar, nekdanji predsednik „Osvobodilne fronte“** in sedanji predsednik Slovenske akademije znanosti in umetnosti, kali **dobri skupni zrak „Družina“**, ki jo izdajajo slovenski škofje in ki se tiska v 105.000 izvodi, prinaša v številki z dne 1. septembra 1966 naslednje pismo Josipu Vidmarju: „Josip Vidmar v člankih, naslovljenih iz dnevnika, že dalj časa modruje o velikih in majhnih rečeh. Ugaja nam njegova domiselnost, iskrenost in tudi njegovo leporečje. Po nazoru je pa popoln svobodomislec. Kot takega ga poznamo že več desetletij. — Zadnjič je pisal tudi o veri, o Sv. Duhu in Cer-

kvi. Ta njegova sumničenja in podtikanja so me pa zelo zbolela. Isto slišim tudi od mnogih drugih. Čudim se, da glede vere in Cerkve pisatelj ni bolj razgledan in, recimo, bolj sodoben, kar bi po drugem vatikanskem zboru upravičeno pričakovali od človeka, ki piše za javnost... Želim, da bi predsednik Slovenske akademije znanosti in umetnosti, ki ga bere z užitkom široka javnost, še mnogo lepega napisal, sodbe in mnenje o veri in Cerkvi naj pa bolj pretehta, kritično preveri, da z osebnimi nazori ne bo kalil dobrega skupnega zraka.“

● **Župnija Ježica** je bila izločena iz dekanije Ljubljana-okolica in vključena v dekanijo Ljubljana-mesto

● **Dekanija Višnja gora.** Arhidiakon: stolni kanonik dr. Ivan Merlak; dekan: Ivan Sladič, žup. upravitelj v Šmarju; Grosuplje (3.100 duš) — žup. upravitelj Anton Bohinec; Kopanj (670) — žup. upravitelj Viktor Pristov; Lipo-glav (310) — žup. upravitelj Karel Papež; Polica (750) — žup. upravitelj Franc Štepihar; Stična (2.180) — župnik-vikar: p. Simon Ašič, O. Cist. Tu bivajo: p. Rafael Ašič, opat, p. Antonin Skubic, p. Gabrijel Humek, p. Anton Nadrah, vsi o. cist., in Ivan Vodopivec, župnik v p., ter p. Jožef Mursar, FSC; Šmarje (3.290) — žup. upravitelj Ivan Sladič; št. Jurij (1.006) —

žup. upravitelj Alojzij Tome; št. Vid pri Stični (7.000) — žup. upravitelj Stanko Pavlič. V Velikem Gabru: kaplan-ekspozit Alfonz Jaki. Na Muljavi: Pavel Perko, župnik v p.; Višnja gora (1.828) — žup. upravitelj Stanislav Kastelic; Žalna (1.069) — žup. upravitelj Franc Jakše.

● **Kurijski kardinal Henrik Dante v Sloveniji.** Kot turist je obiskal Jugoslavijo 83-letni kurijski kardinal Henrik Dante. Najprej se je ustavil v Sloveniji. Na poti v Ljubljano si je ogledal Postojnsko jamo. V Ljubljani se je zamudil en dan. Ogledal si je nekatere ljubljanske cerkve in prenočil na Rakovniku. Tu ga je v imenu odsotnega nadškofa pozdravil gen. vikar dr. Stanko Lenič.

● **Redko se zgodi:** Župnija Lom nad Tržičem je imela edinstveno slavje. Dva njena bivša župnika sta letos jubila: Franc Govekar — biseromašnik, Karel Sparhagl — zlatomašnik. Faraoni so oba povabili, naj hkrati ponovita svoji jubilejni maši tudi v Lomu. Pri slovesnosti se je domači župnik msgr. Zakrajšek zahvalil obema duhovnima pastirjema za delo, ki sta ga vršila v družilomski župniji, in želel, naj bi v družinah vzgajali duhovniške poklice.

● **Srečanje mariborske mladine s škofom.** Tórek, dne 10. maja, je bil za Maribor in mariborsko verno mladino čisto poseben dan. Po vojni se toliko fantov in deklet še ni zbralo v eni cerkvi. V sodobni dvoranski cerkvi sv. Rešnjega Telesa se je kljub zelo slabemu vremenu srečalo 750 fantov in deklet s svojim škofom, ki se je kot edini slovenski nadpastir udeležil vseh štirih zasedanj cer-

kvenega zbora. Fantov in deklet je bilo približno na polovico. Mnogi so redni obiskovalci mladinskih veroukov.

Kaj pričakuje koncil od nas mladih, so se vpraševali fantje in dekleta. Predstavniki vseh mariborskih župnij so vsak približno v petih minutah obdelali eno misel iz koncilske poslanice mladini vsega sveta. Med temi točkami so se vrstile izvirne slovenske verske popevke, pesem p. Kokalja Astronavtova molitev, molitev M. Quoista Nočni nogomet. Pevsko spremljavo je oskrbel oktet semeniščnikov.

Škof dr. Držečnik je sklenil program: „Ta duhovni večer me ni samo razveselil, temveč naravnost presenetil. Nocoj smo se srečali. Srečanje pride od besede sreča. To vam vsem želim. Našli jo boste, moji mladi prijatelji v življenju po veri. Zato ne pozabite na molitev, pogloblajte svoje versko znanje z obiskovanjem mladinskega verouka, z branjem verskega lista med drugim „Družine“. Tako boste pripravljali lepše in bolj krščansko tretje tisočletje.“

Ko je dal mladini blagoslov, je med ploskanjem odšel iz cerkve, mladina je pa še zapela Marijino pesem.

● **Dekanija Moravče.** Arhidiakon: stolni kanonik msgr. Venčeslav Snoj; dekan: Franc Vrolih, žup. upravitelj na Brdu; župnije: Blagovica (650 duš): žup. uprav. Franc Kozjek; Brdo (1690): žup. pravitelj Franc Vrolih; Češnjico (320): žup. prav. Mihael Trdin; Krašnja (680): žup. uprav. Klemen Mav; Moravče (3918): žup. uprav. Jože Mrvar; Peče (297): žup. uprav. Valentin Benedik na Vačah; št. Gotard (565): so-upravitelj Ivan Sitar v Čemšeniku; Vače (1020): žup. uprav. Valentin Bezedik; Zlato polje (262): žup. upravitelj Franc Vrolih na Brdu.

**med
nami
v
Argentini**

- **Novomašnik — č. g. Jurij Langus, S. D. B.**

V soboto, 13. avgusta, je bil v mestu Córdoba posvečen v duhovnika č. g. Jurij Langus. Posvetil ga je kordobski nadškof msgr. Primatesta. Naslednji dan je g. novomašnik skupaj z bratomo župnikom g. Janezom in prefektom Rožmanovega zavoda g. Primožem daroval prvo sv. mašo.

Novomašnik je bil rojen 12. marca 1939 v Ljubljani. Leta 1945 je odšel s starši in sestrami ter brati v tujino. Po očetovi smrti je vsa skrb padla na mater. Trije sinovi so postali duhovniki. Najmlajši Jurij je vstopil v salezijanski zavod.

Ponovitev nove maše bo 8. decembra v San Martinu pri Buenos Airesu, kjer živi novomašnikova mati in številni sorodniki.

- **Romanje v Lourdes**

V nedeljo, 21. avgusta, na vigilijo praznika Marijinega brez. Srca, smo Slovenci iz Velikega Buenos Airesa poromali k lurški Mariji, ki ima mogočno svetišče v Lourdesu na področju Velikega Buenos Airesa. Zbralo se nas je nad 1500 romarjev. V vrsti romanj je to že nad 30. Z njim je pričel rajni g. msgr. Janez Hladnik. Romarsko pobožnost smo pričeli s petjem in molitvijo rožnega venca pred lurško votlino. Zatem se je razvila mogočna procesija v gornjo cerkev, kjer je bila sv. maša s govorom in obnovo posvetitve Marijine-mu Srcu. Sv. mašo je daroval g. msgr. Anton Orehar. V cerkvenem nagovoru je razvil misli o vzgoji naše mladine.

- **Razstava slovenskega zdomskega tiska**

je bila v soboto, 3., in v nedeljo, 4. septembra, v Slovenski vasi. Razstavljenih je bilo nad 300 knjig in časopisov. Na razstavi so govorili g. Lovro Jan, g. Franc Sodja, C. M., g. Ruda Jurčec in g. Jože Čampa.

- **Blagoslov novih šolskih prostorov v San Justu**

V nedeljo, 28. avgusta, je bila blagoslovitev novih šolskih prostorov v San Justu. Slavje se je pričelo s sv. mašo v farni cerkvi, katero je daroval g. Jan-ko Mernik, SDB. Med mašo so peli šolski otroci pod vodstvom gđe. Angele Klanšek. Nove prostore je blagoslovil katehet g. dr. Alojzij Starc.

Po dviganju zastav je vse navzoče nagovoril predsednik šolskega odbora iz San Justa g. Albert Malovrh. Isto je storil tudi g. Peter Čarman, predsednik

„Našega doma“. Slavnostni govornik je bil g. nadzornik Aleksander Majhen. Gdč. Angelca Klanšek je orisala pomen slovenske šole. Pri slavnosti so sodelovali tudi šolski otroci s petjem. Bivša učenka, Anica Klemen, sedaj predsednica krajevnega šolskega dekleškega krožka pa je prebrala črtico „Amerikanci“.

Zatem je sledil ogled novih prostorov. Načrte je izdelal g. Anton Oblak. Šolski odbor pa je s pomočjo staršev lepe načrte uresničil.

● Proslava socialnih enciklik

V nedeljo, 14. avgusta, je „Družabna pravda“ pripravila v Slovenski hiši proslavo socialnih okrožnic. Spomnili smo se: 75-letnice „Rerum novarum“,

C. g. Jurij Langus, SDB

35-letnice „Quadragesimo anno“ in 5-letnice „Mater et Magistra“. Najprej je bila sv. maša, katero je daroval g. msgr. Anton Orehar, nato pa je bila proslava, katero je vodil g. Jože Jonke, predsednik „Družabne pravde“. Prvi govornik je bil g. župnik Marko Mavrič, drugi pa g. Maks Jan, urednik lista omenjene organizacije. S proslave je bilo sv. očeta poslano tudi zahvalno pismo.

● Delo in življenje med mladino

Meseca avgust in september sta bila precej razgibana. V soboto, 13. avgusta, je prišla na obisk skupina deklet in fantov, članic SDO in članov SFZ iz Mendoze. V soboto zvečer so se zbrali v Slomškovem domu, naslednji dan so šli v Carapachay, kjer je bil mladinski dan tamkajšnje mladine, naslednji dan so imeli sestanek v Slovenski hiši, popoldne so šli v Slovensko vas. V nedeljo, 4. septembra, pa sta obe organizaciji pripravili 1. mladinsko tombolo.

● Dramo Iv. Cankarja „Jakob Ruda“ so v nedeljo, 7. avgusta, vprizorili v Carapachayu. Režijo je vodil g. Albin Petelin, scenerijo pa je pripravil g. Jože Korošec. Igro so ponovili v Slovenski vasi.

Blagoslovitev novega Slomškovega doma

V nedeljo, 11. septembra, je bila v Ramos Mejiji blagoslovitev novega Slomškovega doma.

Dom je blagoslovil msgr. A. Orehar, ob asistenci gg. Janeza Kalana, Janka Mernika in dr. A. Starca. Botovala sta ga. Katarina Potočnik in g.

Herman Zupan st. Novi Slomškov dom
je zgrajen po načrtih arh. M. Eiletza.

Pregled slovesnosti:

● **otvoritev doma:** dr. J. Krivec, ki je posamezne dele povezoval v zaključeno enoto, pozdravi vse udeležence; predsednik Slomškovega doma Marijan Šifrer se zahvali gradbenemu odboru, katerega predsednik je bil Herman Zupan ml., in vsem ostalim za pomoč pri gradnji; otvoritev doma in sprevod na desno stran, kjer je bil oltar z Brezjansko Marijo in dvema slikama H. Gorazda;

● **Sv. maša:** daroval jo je msgr. A. Orehar — povzetek pridige: blagoslovitev slovenskega doma pomeni blagoslovitev slovenstva in družinskih ter skupnih domov; med mašo je pel ramaški pevski zbor pod vodstvom G. Čamernika;

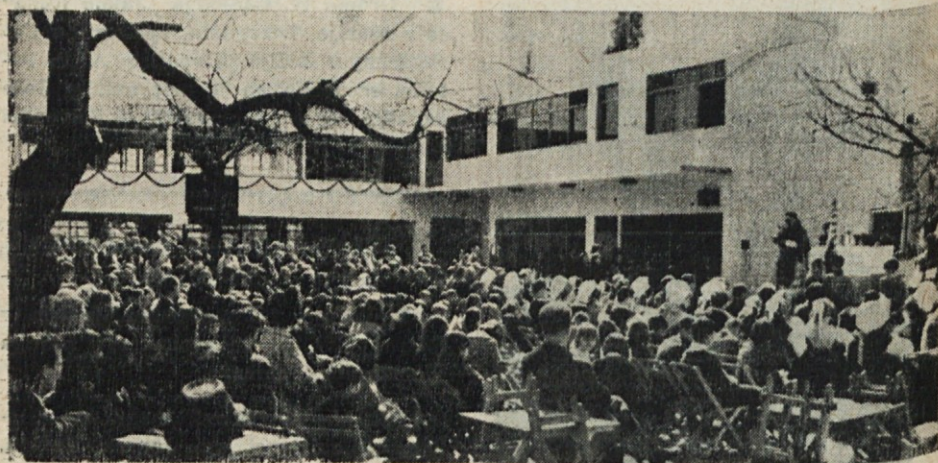
● **blagoslovitev doma:** v prvem nadstropju: pesem zbora Gallus (Zname-

nje) pod vodstvom dr. J. Savellija; msgr. A. Orehar blagoslovi dom in križe za vse prostore; slavnostna beseda dr. T. Debeljaka, ki jo je prebral F. Holosan; podpis listine o blagoslovitvi doma; skupna zahvalna pesem; Premrlova himna svobodnih Slovencev v izvedbi Gallusa;

● **kosilo:** pozdravi botra Slomškovega doma, g. H. Zupana st. in pozdravi zastopnikov domov in organizacij;

● **popoldanski program:** pevski nastop dekleškega zbora iz Morona pod vodstvom ge. Marije Fink-Geržiničeve; govor g. prelata F. Novaka o važnosti žrtev za obstoj ob misli na Jobovo trpljenje in ob zgledu zavetnika — Slomška; delno predvajanje dr. J. Krivčeve Generalke v režiji ge. Eme Kessler-Blejčeve in F. Holosana; nastop otrok Slomškovega doma; petje sester Durić in Prešeren in simbolična vaja v izvedbi deklet;

● **družabni del pireditve.**

Blagoslovitev novega Slomškovega doma v Ramos Mejii

Mlini in žage

Narodopisci doma se zaskrbljeno bojijo, da bo marsikateri ljudski običaj izginil, posebno takšni, ki imajo svoje korenine v verskem čutenju Slovencev, pa bo novi red marsikaj v tem čutenju predrugačil. Izginevajo pa tudi razne naprave, ki so v teku dolgih stoletij posebno služile našemu kmetu, pa jih je zob novega časa pričel izpodkopavati, češ da niso več donosne in jih je pričel nadomeščati z bolj industrijskim pogonom. Tu mislim v prvi vrsti na mline in žage, ki so bili do nedavnega na vodni pogon, pa sta jih še za časa našega bivanja doma začela izpodrivati para in elektrika. Namesto malih pri-tličnih stavb ob rekah in potokih so pričeli rasti visoki večnadstropni ma-

gacini in namesto nizkih lesenih kolib, v katerih so počasi tekle venecijanke, so se začele pojavljati obsirne, dosti-krat res že lesene, a včasih tudi že zi-dane stavbe, v katerih so polnojarme-niki kar požirali najdebelejše hlode. Navadni vodni mlini in žage — samice so se pričele umikati vse bolj donosne-mu in več zmogljivemu mlinu na so-dobnejši pogon in elektrika pa para vse boljše žagata kot revna vodica.

Proces ginevanja

Ta proces ginevanja mlinov in vod-nih žag se je pričel že pred stoletjem, a nekaj starih preprostih mlinov in žag je še ostalo, pa pišejo, da je teh na-

prav čedalje manj, komaj še za muzej-
sko ponazoritev. Seveda jih v tujini ne
bomo mogli nadoknaditi in bomo z nji-
mi živeli le v čimdalje oddaljenejših
spominih. Bilo je pa izredno domače,
če si šel doma po vodni grapi in je šu-
mela voda na mlinskem kolesu, zadaj
za zidom si pa slišal ropot mlečnih
kamnov ali pa rezanje žaginega lista.
Bili smo tukaj v goratih Bariločah in
še hodimo tja; mnogo je tam gorskih
potokov, pa slovenskega mlina tam ni-
smo našli in seveda tudi vodne veneci-
janke ne. Tudi v cordskih hribih
pravijo, da se nič takega ne vidi. Ni to
specifično slovenski ali jugoslovanski
pojav; beremo, da so tudi na Ho-
landskem mline na veter spremenili že
v narodopisne muzejske spomenike.

V Sloveniji so pod komunisti zgi-
nili z mlini vred tudi kmetje, ki so no-
sili in vozili v mlin mlet; kmečki človek,
ki je uporabljal tak mlin, si sedaj, ko
je sproletariziran, kupi rajši zemljo, za
katero je namlela moko tovarna nekje
v Banatu. Pa že za našega bivanja do-
ma mi je pripovedoval župnik, ki je bil
35 let na sosednji fari: „Ko sem prišel
v ta kraj, so v fari — bila je majhna —
samo v treh hišah redno pekli kruh, tako
da so ga lahko vsak dan jedli. Drugod
je bil kruh samo za praznike. Kar so
pridelali žita, je šlo za žgance in zlasti
za močnik. Zdaj imajo kruh v vsaki
hiši vsak dan, seveda iz kupljene moke,
ker ljudje razen kmetije vedno se
kakšno drugo delo opravljajo“ (v tisti
fari zlasti gozdno delo za druge). Go-
tovo je hvalevredno, če si tudi mali
kmečki človek najde zaslužek za boljše
življenje, a domači kruh je bil gotovo
slajši kot v Banatu zrasle žemlje.

Kar dandanes Slovenija žita pridelava
ga gre največ tudi v banaške mline in
redki so slovenski kmetje, ki bi pridelali
še toliko žita, da bi ga lahko še v
„malen“ nosili. Zato je po našem odho-
du še mnogo, mnogo mlinov utihnilo in
se spreminjajo v razvaline.

Slovenski mlin

Oglejmo si malo, kakšen je bil slo-
venski mlin. Žal mi manjkajo potrebni
viri, da bi lahko postregel s točnimi
zgodovinskimi podatki. V predzgodovin-
skih časih so imeli mline na roko, o
čemer nam pričajo razne upodobitve;
tako so mleli še tudi rimski sstanovalec
našh krajev, Kelti in tako pač tudi tisti
Slovenci, ki so prišli v naše kraje v
šestem stoletju z vzhoda. Nekakšne
mline na vodni pogon so morali najbrž
izumiti Rimljani, vsekakor so se že v
zgodnjem srednjem veku pri nas udo-
mačili mlini na kolca. Prvi mlini so bili
graščinski. Graščaki so imeli v njih mli-
narje izmed podložnikov. Najprej je
mlinar zmlel moko za grad, ko pa je
bil grajski gospodar opravljen, je lahko
mlel tudi za kmete — sopolložnike. A
v količkaj večjem okolišu sam grajski
mlin ni zadostoval in napravili so si jih
tudi večji kmetje — podložniki. Še v
srednjem veku je bil splošno razširjen
boj meščanstva s kmečkim „šušmar-
stvom“. Se pravi, meščani-obrtniki so
skrbeli, da kmečkih obrtnih izdelkov ni
bilo na sejmih, da kmetje s svojo ljud-
sko obrtjo niso konkurirali mestnim
obrtnikom, ki so tvorili jedro meščanske-
ga stanu. Ta boj proti kmečkemu šuš-
marstvu pa nikoli ni zajel tudi mlinarske
obrti in je ta posel res nekaka ljudska

obrt. (Saj je bil mlinar kot rečeno tudi v graščinskem mlinu iz vrst podložnikov.) Pozneje so se graščaku in kmetu — lastnikov mlinov pridružili še razni trgovci in krčmarji. Mlinar seveda ni mogel opravljati poleg mlinarskega še redno kmečko delo, zlasti tudi ne podložniškega dela in je kmet-lastnik mlina za mlinarska dela uporabljal najprej navadno kakšnega sorodnika. Tako je s časom nastal poseben poklic mlinarjev in čimdalje bolj so se v njem udeleževali tuji ljudje. Mlinarji niso bili navadni hlapci, pa tudi najemniki ne. Njihovi stanovanjski pogoji so bili zelo primitivni. Plačo za mletje so jemali lastniki mlinov v mericah, t. j. v gotovem odstotku žita in gotovo je vsaj v začetku mlinar dobival od lastnika mlina del te merice. Pozneje je navadno lastnik mlinarja drugače odškodoval, predvsem s hrano in obleko, pa tudi z denarjem, pravo plačo. Zaradi merice je bilo največ sporov med naročniki mletja in lastniki mlinov, dostikrat posebno zaradi mlinarjev. Podoben je bil položaj žagarjev, le da so bili še slabše „plačani“ kot mlinarji. Mislim pa, da so vodne žage precej poznejšega izvora kot vodni mlini.

Opis mlina

Mline je skoraj povsod v Sloveniji gnala voda, se reče, voda je gnala mlinska kolesa, ki so svoje gibanje prenašala na mlinske naprave v ožjem smislu. Mlin je imel po eno ali tudi več mlinskih koles. Mlini so stali in deloma še stojijo ob vodi, redko prav na ravnem, ker tam voda nima dovolj padca. Kjer je vodni padec v bistvu še horizontalen, imajo mlinska kolesa lopatice,

v katere se voda spodaj zaganja in tako žene kolo naprej okoli. Ob gorskih potokih pa pada voda navadno od zgoraj navzdol na kolesa, navpično. Tam so lopatice pravzaprav korci, voda pada vanje in enega za drugim obteži, kar povzroča vrtenje kolesa. Ko pride tak korec spodaj spet v vodoravno lego, se izprazni in na drugi strani kolesa se dvigajo dosti lažji prazni korci. Da se voda napelje nad kolo, je navadno potreben majhen akvedukt, da voda res navpično pada. Pri vodnih žagah so bila zlasti tam, kjer voda v glavnem še vodoravno od spodaj žene kolo, ta kolesa širša in manjša, ker je to bolj služilo prenosu gibanja na žagino napravo.

Ob večjih vodah so napravili iz glavne vode manjšo prétako, ki je bila večsah zelo dolga, tako da je gnala več mlinov drugega za drugim, včasih pa je bila prétaka tudi zelo kratka. Takšne prétake so imeli v srednjem vežu tudi pri fužinskih napravah in v mestih v drugačne obrtne svrhe. Nekaj drugega kot te umetne prétake so pa naravne Mlinščice — ta naziv se jih je oprijel kot lastno ime. Mlinščice so bile običajno ime za ožje rokave obširnejših rek n. pr. Savinje ali Kamniške Bistrice. Ti naravni manjši rokavi so bili bolj pripravljeni za mlinske in žagine obrate, kot bi bile reke same, ki se zelo dvigajo in spet padajo. Mlinščice je namreč lažje regulirati. Ob Dravi imajo takšne stranske majhne struge dostikrat ime Izvirščina, ker jih z vodo ojačujejo izvirkri, ki se med tekom stranskega rokava vlivajo vanj iz talne vode.

(Se bo nadaljevalo) Marijan Marolt

Argentina:

Buñopastirska pisarna,
Ramón Falcón 4153,
Buenos Aires

U. D. A.:

Rev. Julij Slapšak
6019 Glass Ave.
Cleveland, Ohio, U. S. A.

Slovenska pisarna
Barragov dom
6504 St. Clair Ave.
Cleveland 3, Ohio, U. S. A.

Kanada:

Ivan Maren,
131 A Treriew Drive
Toronto 14, Ont.
Canada

Trst:

Marijina družba,
Via Risorta 3,
Trieste, Italia

Italija:

Eora Piščanc,
Riva Piazzutta 18,
Gorizia, Italia

Avstrija:

Narocnino pošiljajte
Možarjevi družbi
v Celovec

Celoletna narpénina za Ar-
gentino in države, ki nanje
mejijo (razen Uruguaya)
200 pesov.

za ZDA in Kanado
5 dolarjev;

za Avstrijo 95 šilingev
za Italijo 2.000 lir;
drugod
protivrednost dolarja.

On in samo on naj kraljuje

577

Pavel VI. Latinski Ameriki

578

Vzroki za širjenje komunizma

583

Koncil: Cerkev na zemlji in nebeška Cerkev

584

Jožef Cardijn — delavski kardinal

589

Pravilno je sodil

592

Dobrodelni ustanovi: Misereor in Adveniat

594

Spomini poročevalca iz Kristusovih časov

599

Naša pot v bodočnost

603

V družini

607

„Indija Koromandija“ in njene posledice

607

Stare so

608

Vloga babice v današnji družini

610

Materinski dan

611

Dnevnik Ane Marije

613

Za mladino

613

Mladinska anketa:

615

vprašanje narodnosti zakonskega druga

615

Podrti viharnik

617

Dnevnik Janeza XXIII.

620

Molitveni namen

627

Svetovne novice

627

Slovenci v svetu

631

Novice iz Slovenije

632

Med nami v Argentini

634

Mlini in žage

637

LETO XXXIII.

št. 10-11

OKT.-NOV. 1966

**PROSIMO PORAVNAJTE
NAROCNINO!**

Nakazila na naslov:
Antonio Orehar
Ramón Falcón 4153,
Buenos Aires, Argentina

slovenski verski mesečnik, ki ga izdaja konzorcij (magr.
Anton Orehar); urejujejo dr. Al. Stare, dr. Br. Rozman in
Jurij Rode. Editor resp.: Magr. Antonio Orehar, Ramón
Falcón 4153, Bn. As. Registro de la Prop. Intel. N° 843.966

Fiska Vilko S. R. L., Estados Unidos 425, Buenos Aires

Cvitek: stud. arh. Jure Vombregar

